

มาตรฐาน
การพัฒนา
เด็กเล็กและ
เยาวชน

งาน การศึกษาและวัฒนธรรม

จัดทำโดย สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพง

ตำบลบ้านแพง อำเภองาว จังหวัดลำปาง

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำบำรุงรักษา และให้บริการ สาธารณะแก่ประชาชนซึ่งต่อมาได้มีการถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะจากส่วนราชการต่าง ๆ ให้ เป็นหน่วยงานดำเนินการมากยิ่งขึ้น โดยยึดหลักการว่า “ประชาชนจะต้องได้รับการสาธารณสุขที่ดีขึ้น มี คุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและ รับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการ ให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ”

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง ได้จัดทำมาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน สามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารและให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความพึง พอใจแก่ประชาชน รวมทั้งเพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของประเทศ จะได้รับการ สาธารณะในมาตรฐานขั้นต่ำที่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า มาตรฐานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการบริหารและการ บริการสาธารณะ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมา	1
คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนไทย	7
กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้มาตรฐาน	18
การมีส่วนร่วมของประชาชน	38
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่หล่อหลอมเด็กไทยในเชิงการกำหนดคุณค่าการเป็น ผู้สืบทอดทางศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี การเติบโตใหญ่ขึ้นเพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ เด็กเป็นเสมือนดวงตาดวงใจของพ่อแม่ เป็นสมาชิกในชุมชนคุณครูญาติลูกหลานที่ต้องช่วยกัน ดูแลเอาใจใส่ปกป้องคุ้มครองกันอย่างเต็มที่มีองค์ประกอบและสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นได้หล่อเลี้ยง เด็กไทยในอดีตให้เป็นลักษณะประชาสังคม (Civic Society) มีกระบวนการทางสังคมประกิต (Socialization) ที่งดงาม เกิดคุณค่า สร้างคุณภาพ คุณลักษณะของเด็กไทยจนมีเอกลักษณ์ประจำชาติ หลายประการไม่ว่าจะเป็นคนดีที่มีจิตใจอ่อนโยน ยิ้มง่าย เป็นมิตรมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักสัมมาคารวะ วางตนให้เหมาะสม รู้จักประมาณตน ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย เคารพตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

ความงดงามและคุณค่าของสังคมไทยและตัวเด็กไทยจำนวนมากเริ่มฝุ่กร่อน หดความหมาย และกำลังถูกสังคมแบบใหม่ (Post-Modernization) และยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หล่อหลอมให้ เกิดพฤติกรรมและจิตวิญญาณใหม่กับเด็กไทยมายาวนานไม่น้อยกว่า 20 ปีที่ผ่านมา และยิ่งรุนแรงหนักขึ้นในระยะหลังจากที่ประเทศไทยเผชิญปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจนับแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นมา เช่น ปัญหา ยาเสพติด เพศเสรี วัตถุนิยม ความรุนแรงใน พฤติกรรมและอารมณ์ ฯลฯ เป็นเรื่องที่ต้องร่วมกันแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชน จำเป็นจะต้องสร้างพลังชุมชนให้กลับมาเข้มแข็ง มีศักยภาพ เพื่อ ดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากปัญหาดังกล่าว รวมทั้งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีสุขภาพกายและจิตดี มีสติปัญญาเข้มแข็ง และเติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอำนาจ หน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

* พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 50 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น”

มาตรา 53 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุในมาตรา 50”

มาตรา 54 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา”

มาตรา 56 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 และมาตรา 54”

* พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 67 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น”

* พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 “ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (14) การส่งเสริมกีฬา ฯลฯ ”

มาตรา 17 “ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (6) การจัดการศึกษา
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น (27) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ ”

1.2 ขอบเขตของมาตรฐาน

มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชนฉบับนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บนพื้นฐาน ของความถูกต้องเหมาะสมทางวิชาการ โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริบทความพร้อมด้านทรัพยากรท้องถิ่นชุมชนที่มีอยู่

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมตามวัย

1.3.2 เพื่อปรับวิธีการจัดบริการจากสาขาการพัฒนาเป็นการจัดบริการตามพัฒนาการของแต่ละวัย ให้เป็นมาตรฐานสากล

1.3.3 เพื่อปรับบทบาทการบริหารของหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1.3.4 ใช้เป็นแนวทางในการทำยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้องเหมาะสมทางวิชาการและ สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน

1.3.5 เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1.4 คำนิยาม

“เด็กและเยาวชน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี

ในการวางแผนหรือการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน ควรจะแบ่งเด็กและเยาวชน ออกเป็น 3 กลุ่มอายุ และกลุ่มเด็กพิเศษ คือ

1.4.1 เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี

1.4.2 เด็กอายุ 6-14 ปี

1.4.3 เยาวชนอายุ 15-25 ปี

1.4.4 กลุ่มเด็กพิเศษ

ทั้งนี้เพราะปัญหาและความต้องการ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในแต่ละกลุ่มอายุ ไม่เหมือนกัน

1.5 มาตรฐานอ้างอิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กับหลักประกันสิทธิและคุ้มครองเด็ก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้ความสำคัญแก่เด็กโดยได้ให้หลักประกันสิทธิเด็กไว้ ดังนี้

มาตรา 30 กล่าวถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมของบุคคล และห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างเรื่องอายุ ซึ่งหมายความว่า เด็กๆ จะมีฐานะเสมือนคนอื่นในสังคม มีสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ กำหนด นอกจากการได้รับปัจจัย 4 แล้ว เด็กๆ จะมีโอกาสแสดงออกทั้งทางด้านความคิดและการกระทำเท่าที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายกับตัวเด็กเอง

มาตรา 43 กล่าวถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ฟรีจากรัฐ ซึ่ง หมายความว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาในขั้นพื้นฐานฟรีแก่เด็กโดยต้องจัดการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพที่เท่าเทียมกัน

มาตรา 53 กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐต้องคุ้มครองและเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนที่ ได้รับความรุนแรงในครอบครัวและไม่มีผู้ดูแลหรือถูกทอดทิ้ง ซึ่งหมายความว่า เด็กที่ได้รับความ รุนแรงจากครอบครัวไม่ว่าจะถูกทุบตี ลูกล่วงเกินทางเพศ หรือถูกทอดทิ้ง ขาดปัจจัย 4 ในการดำเนินชีวิต เป็นหน้าที่ของรัฐต้องเอื้อมมือเข้าไปช่วยเหลือเด็กเหล่านั้น

มาตรา 80 กล่าวถึงบทบาทของรัฐที่จะต้องให้การคุ้มครองและพัฒนาเด็ก ซึ่งหมายความว่า รัฐต้องมีนโยบายพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ และคุ้มครองให้เด็กอยู่รอดปลอดภัยในสังคม

มาตรา 86 กล่าวถึงบทบาทของรัฐที่ต้องคุ้มครองแรงงานเด็ก ซึ่งหมายความว่า รัฐต้องคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กไม่ให้ละเมิดกฎหมายแรงงาน และส่งเสริมสนับสนุนแรงงาน เด็กให้ได้รับโอกาสทางสังคมเหมือนเด็กทั่วไปด้วย

มาตรา 190 กล่าวถึงการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้สภาตั้งผู้แทน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กเข้าเป็นคณะกรรมการสามัญด้วย ซึ่งหมายความว่า ปัญหาของเด็กจะได้รับการแก้ไข เด็กจะได้รับการพัฒนาและโอกาสต่าง ๆ ตรงตามความต้องการของเด็ก มากขึ้น เพราะจะมีผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงเข้าไปเป็นปากเป็นเสียงแทนเด็ก

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเด็กไว้พอสมควรแต่ว่าสิทธิ โอกาส ความ เป็นอยู่ของเด็กไทยจะดีขึ้นเพียงใด หรือจะพัฒนาไปในทิศทางใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ นโยบายที่ชัดเจนของรัฐบาลและ

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะมอง และเข้าใจเด็กอย่างไรเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งมีข้อสรุปหลายเรื่องที่จะต้องศึกษาไว้

1.5.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (สามารถศึกษารายละเอียดได้จากภาคผนวก ก)

1.5.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

1) สิทธิที่จะอยู่รอด (Survival Rights)

ครอบคลุมสิทธิในการมีชีวิตรอดและสิทธิที่จะได้รับการดูแลทางสุขภาพและ การเลี้ยงดูอย่างดีที่สุดที่จะหาได้ซึ่งครอบคลุมด้านต่อไปนี้

- (1) ได้รับโภชนาการที่ดี
- (2) ได้รับความรัก/ความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม
- (3) บริการด้านสุขภาพ
- (4) ให้การศึกษาและทักษะชีวิตที่ถูกต้อง
- (5) ให้ที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู
- (6) สังคมต้องรับรองการมีชีวิตรอดและ/หรือส่งเสริมชีวิต

2) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง (Protection Rights)

ครอบคลุมสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์ การเลือกปฏิบัติถูกกลั่นแกล้ง รั้งแก ทอดทิ้ง ถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจหรือทางเพศ และจาก ผลร้ายของสงคราม ซึ่งครอบคลุมด้านต่อไปนี้คือ

- (1) ชื่อ/สัญชาติ
- (2) การไม่แบ่งแยก, การไม่เลือกปฏิบัติ
- (3) เด็กพิการ
- (4) เด็กชนพื้นเมือง
- (5) แรงงานเด็ก
- (6) การคุ้มครองเด็กที่ไม่มีครอบครัว
- (7) การกลับคืนสู่ครอบครัว
- (8) การใช้ยาเสพติด
- (9) การเอารัดเอาเปรียบทางเพศ
- (10) การขาย/การลักพาตัว
- (11) คุ้มครองจากภาวะสงคราม

3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Development Rights)

หมายรวมถึงสิทธิที่จะได้รับการศึกษาทุกประเภท (ในระบบและนอกระบบ) และสิทธิในมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคมของเด็ก ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้คือ

- (1) ได้รับการศึกษา
- (2) การเล่น, การนันทนาการ
- (3) เสรีภาพทางความคิด มโนธรรม ศาสนา
- (4) การพัฒนาบุคลิกภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

- (5) สิทธิที่จะมีผู้รับฟัง
- (6) มีเอกลักษณ์ทั้งในด้านสัญชาติและชื่อ
- (7) ครอบครัว
- 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights)
- (1) ทักษะของเด็ก
- (2) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- (3) เสรีภาพในการติดต่อเกี่ยวข้อง
- (4) การได้รับข่าวสารที่เหมาะสม
- (5) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

1.5.3 การพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

(พ.ศ. 2545 - 2549)

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้ใช้แนวคิดการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา อันจะส่งผลให้ กิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นกิจกรรมที่เป็นระบบสนองตอบความต้องการในแต่ละ ช่วงอายุและครอบคลุมทุกสภาวะความเป็นอยู่ ดังนั้น จึงได้กำหนดวิธีการหลักสำหรับการ จัดบริการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้เต็มตามศักยภาพ ครอบคลุมความจำเป็น ขั้นพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานสากลสำหรับกลุ่มเด็กปกติทั่วไป เช่นเดียวกันกับกลุ่มภาวะยากลำบาก และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามนโยบายเยาวชนแห่งชาติ ภายใต้เงื่อนไขและ หลักประกันทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพกายและ จิตดี มีสติปัญญาเข้มแข็งและเติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา

- (1) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมตามวัย
- (2) เพื่อปรับวิธีการจัดบริการจากสาขาการพัฒนาเป็นการจัดบริการตามพัฒนาการ ของแต่ละวัยให้เป็นมาตรฐานสากล
- (3) เพื่อปรับบทบาทการบริหารของหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ ครอบครัวและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1) เป้าหมายการดำเนินงาน

- (1) ครอบครัว “ผาสุก” ตามลักษณะตัวชี้วัดคุณลักษณะครอบครัวผาสุก จากการสำรวจและประมวลผลของกรมประชาสงเคราะห์ ในปี 2542 ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์เป้าหมาย ในที่นี้ หมายถึง
 - สมาชิกในครัวเรือนปฏิบัติต่อกันด้วยสัมพันธภาพที่อบอุ่นไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 99 ของครอบครัวไทย
 - เด็กถูกทอดทิ้งไม่เกินร้อยละ 1

- เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อยู่ร่วมกับพ่อแม่ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95
- เด็กในครัวเรือนหนีออกจากบ้าน ไม่นเกิน ร้อยละ 5
- (2) เด็กเกิดใหม่ เป็นโรคธาลัสซีเมีย ไม่นเกินร้อยละ 20
- (3) เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นโรคขาดสารอาหาร โปรตีน และพลังงานโดยใช้เกณฑ์ นำหนักต่ออายุ ไม่นเกินร้อยละ 10
- (4) เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีมีพัฒนาการสมวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- (5) เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาขาดสารอาหาร โดยใช้เกณฑ์น้ำหนักต่อส่วนสูงไม่เกินร้อยละ 8
- (6) เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ขาดสารอาหารโดยใช้เกณฑ์ส่วนสูงต่ออายุ ไม่นเกินร้อยละ 5
- (7) เด็กอายุ 7-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 100
- (8) เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 12 ปี อย่างน้อยตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- (9) อัตราส่วนของเด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับข้อบกพร่องและการประทุพผิตไม่เหมาะสม ลดลงอย่างต่อเนื่อง
- (10) เยาวชนมีสถานภาพการทำงานและ/หรือประกอบธุรกิจส่วนตัวมากกว่าร้อยละ 7
- (11) เพิ่มจำนวนและกระจายโอกาสการมีส่วนร่วมและกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่างๆ โดยครอบคลุมทั้งด้านตัวเด็กเอง ครอบครัวและชุมชน
- (12) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณแผ่นดิน

1.5.2 นโยบายพัฒนาคนและสังคมของรัฐบาล พ.ศ.2548

รัฐบาลโดย ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยพัฒนาคนให้มีความรู้และจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดโดยจะให้ความสำคัญกับการ สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ครอบครัวที่อบอุ่น และสถานศึกษาที่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ปลูกฝังความรู้ที่ทันต่อโลกในยุคปัจจุบันและการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย สร้างความเข้าใจ แก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการดูแลบุตรที่ถูกต้องด้วยหน่วยบริการเคลื่อนที่เข้าถึงตัวซึ่งเรียกว่า “คาราวานเสริมสร้างเด็ก” นอกจากนี้รัฐบาลจะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียน การสอนทุกรูปแบบที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงคุณค่า และเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตน การพัฒนาการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในช่วงวัยทำงานอย่างเป็นระบบ

รัฐบาลจะส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อรองรับสังคมเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เยาวชนทุกคนจะได้รับโอกาสทางการศึกษา อย่างน้อย 12 ปี ให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต สนับสนุนการศึกษาของเยาวชน ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ถึงอุดมศึกษา รัฐบาลจะให้การส่งเสริมบทบาทของ คณะสงฆ์ วงการศาสนา การจัดให้มีสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อความสงบร่มเย็นของจิตใจ การ สนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีบทบาทในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น

รัฐบาลจะร่วมมือกับทุกฝ่ายสร้างแหล่งบริการองค์ความรู้ทั่วภูมิภาคของประเทศ ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น เช่น ระบบห้องสมุดสมัยใหม่ อุทยานการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการเชื่อมเครือข่าย ความรู้ของทุกโรงเรียนเข้าสู่เครือข่าย

อินเทอร์เน็ต รวมทั้งผลักดันให้เยาวชนตระหนักใน ความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงอุดมศึกษา และสนับสนุนให้สร้างเครือข่าย โรงเรียน โดยสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่เลี้ยงให้แก่โรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ ที่มีความ ต้องการร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดตั้งเขตปลอดออบายมุขรอบสถานศึกษาโดยผลักดัน กฎหมายและมาตรการต่างๆ ให้เยาวชนอยู่ห่างไกลจากออบายมุขทั้งปวง

1.5.3 นโยบายทางด้านวัฒนธรรม

รัฐบาลจะส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง รักษาดีในทางที่ถูกต้อง มีคุณธรรมและเข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในศิลปะ โดยการจัดหาพื้นที่ถาวรทางศิลปะประเภทต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามาทำกิจกรรม และเป็นเวทีพบปะศิลปิน พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ ทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ หรือส่อแววทางศิลปะ ส่งเสริมให้มีการ ประกวด แข่งขันผลงานศิลปะหลากหลายประเภท ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับนานาชาติ และ จัดหาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม อันเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้างสรรค์ รัฐบาลจะส่งเสริมการกีฬาเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ สามารถนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศ อีกทั้งสร้างนิสัยรักกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงออบายมุข ทั้งปวง และเป็นการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยที่ดี

บทที่ 2

คุณลักษณะและตัวชี้วัดต่อปัญหาเด็กและเยาวชนไทย

2.1 คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนไทย

2.1.1 คุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21

ประเทศไทยนั้นเป็นสังคมเปิด มีอิสระ เสรีภาพ การเรียนรู้กว้างไกล เป็นแหล่งรวม ของวัฒนธรรมที่ หลากหลายและแตกต่างกัน คนไทยมีระบบคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาพุทธ เป็นแก่นสารที่ยึดถือมาโดยตลอด ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 700 ปี มีเอกลักษณ์ ทั้งในเชิงภาษาไทย การแต่งกาย อาหารประจำชาติ วัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อน สวยงาม และประณีต ท่ามกลางกระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์ในช่วง 30 ปีเศษที่ผ่านมา สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และค่อนข้างมาก การพบปะผู้คนในเชิงสากลนานาชาติ การเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีสารสนเทศ การย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นโลกสมัยใหม่ การปรับตัวเองให้เข้มแข็ง รู้เท่าทัน และอยู่รอดใน ประชาคมโลกจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด การทราบแนวโน้มที่กำลังจะเกิดขึ้น คุณภาพ และคุณลักษณะประชากรของแต่ละประเทศ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมร่วมของประชากรทั้งโลก คืออะไร ความเด่น เฉพาะ ความเป็นเอกลักษณ์ที่ผสมกลมกลืนของเด็กไทยอย่างเหมาะสม ได้สัดส่วน และครบถ้วนมีอะไรบ้าง ครอบคลุม ชุมชน ศาสนา ระบบการศึกษา สื่อมวลชน จะเข้ามามีบทบาท ในการสร้างความเป็นพลเมืองไทยที่พึง ประสงค์ในอุดมการณ์ของรัฐ ปรัชญาของคนในชาติ การปฏิบัติที่มีเป้าหมายตรงกัน

2.1.2 คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์

- 1) ยิ้มอย่างไทย มีน้ำใจ ใฝ่สันติ รักความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นมิตรกับทุกคน รักธรรมชาติ
- 2) มีความมั่นใจในตนเองแบบสากลแต่มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย
- 3) ใฝ่ศึกษาหาความรู้ มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ภาษา คอมพิวเตอร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 4) รู้จักสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะในการเมืองระบอบประชาธิปไตย
- 5) ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักพึ่งตนเองได้
- 6) การเป็นผู้มีความอดทน สู้งาน รู้จักประหยัด อดออม มีทักษะการจัดการและ การบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) การรู้จักคุณค่าของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สุขแก่ทุกฝ่าย
- 8) การเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข รู้จักการปรับตัวเองในกระแสโลกาภิวัตน์ได้ อย่างสมดุล แยกแยะ และรู้เท่าทัน

9) การมีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีภูมิทัศน์ทางจิตใจ ที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธภัยอันตรายต่างๆ ที่กระตุ้นยั่วยุให้หลงผิดได้

10) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การดำรงรักษา ศิลปะ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้

2.1.3 คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ของรัฐบาล

เพื่อให้เด็กและเยาวชนในช่วงอายุไม่เกิน 25 ปี ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รัฐบาลภายใต้ การนำของ ฯพณฯ ทักษิณ ชินวัตร จึงกำหนดคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

1) มีความผูกพันในครอบครัว ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และทักษะในอาชีพ และการดำรงชีวิต รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น

- 2) มีสุขภาพและพละนาถัยแข็งแรง และรู้จักป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด
- 3) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม คุณธรรม และมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบตามวัย
- 4) มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรี และมีความภาคภูมิใจในการทำงานที่สุจริต
- 5) รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 6) รู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

2.2 หลักการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กแต่ละวัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) มุ่งพัฒนาคุณภาพ คนและการคุ้มครองทางสังคมเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันด้วยระบบพื้นที่ ภารกิจและการมีส่วนร่วม การพัฒนาเด็กและเยาวชนยังคงยึดหลักการพัฒนาในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการและปรับยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในแต่ละวัย และสอดคล้องกับทิศทาง ของการพัฒนาประเทศรวมทั้งสิ้น 5 ยุทธศาสตร์ คือ

2.2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเด็ก อายุต่ำกว่า 5 ปี

เพื่อให้เด็กมีชีวิตอยู่รอดในครอบครัวที่อบอุ่นและได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมอย่างมั่นคง ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

1) รมรงค์ให้บิดามารดาเลี้ยงดูบุตรด้วยการให้ความรัก สนับสนุน ควบคุมและใช้เหตุผลอย่างสม่ำเสมอ

2) สร้างความเข้าใจให้บิดา/มารดาเห็นคุณค่าของการเป็นต้นแบบ เสริมสร้าง ลักษณะนิสัยความรับผิดชอบ และการมีวินัย

3) ส่งเสริมการใช้บัตรสุขภาพเด็กและให้บริการสุขภาพอนามัย การควบคุม โรคและการป้องกันทั้งโรคติดต่อ และไม่ติดต่อ ให้ครอบครัวทุกพื้นที่อย่างมีคุณภาพ

4) กำหนดมาตรฐานสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็ก

- 5) อบรมบุคลาการ/อาสาสมัครในชุมชน/ผู้เลี้ยงเด็กปฐมวัยให้มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก ด้านสุขอนามัย การพัฒนาอารมณ์ การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก และการให้ คำปรึกษาครอบครัว
- 6) เผยแพร่ความรู้การป้องกัน และรักษาสุขภาพแก่บิดามารดาและผู้ดูแลเด็ก

2.2.2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเด็ก อายุ 6-14 ปี

เพื่อให้เด็กได้รับการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถและทักษะในการ ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

- 1) สร้างความเข้าใจให้บิดา/มารดาเห็นคุณค่าของการศึกษา การเป็นต้นแบบ ในการมีความรับผิดชอบ การมีวินัย การควบคุมอารมณ์ และรู้จักชมเชยบุตรเมื่อเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือ หรือเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บิดา/มารดา ครู สื่อมวลชน รับผิดชอบในการ เสริมสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเจตคติ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม กีฬาและนันทนาการ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะแสวงหาข้อมูลในการ ตัดสินใจด้วยตนเอง และมีทักษะชีวิตด้วยวิธีการศึกษาในทุกรูปแบบ
- 4) สร้างแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก ให้เกิดความ สอดคล้องกันระหว่างบ้าน และโรงเรียน
- 5) สร้างแนวคิดให้ชุมชน/โรงเรียน และเด็กมีความคิดเรื่องการรักษาสุขภาพว่า มิใช่เป็นเรื่องส่วนบุคคล หากเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องร่วมรับผิดชอบ
- 6) สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนสุขภาพในชุมชนทั้งสุขภาพอนามัยและ การพัฒนาจิตใจโดยให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค และรักการออกกำลังกาย
- 7) สนับสนุนให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มแบบร่วมมือ เพื่อสร้างวินัยในตนเองและ พัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตย
- 8) ส่งเสริมให้มีการสร้างโลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตและอาชีพ ตลอดจนรู้จักกฎหมาย พื้นฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเอง

2.2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเยาวชน อายุ 15-25 ปี

เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ พึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วม ในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และพัฒนากิจการของชุมชน จนเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่นและสังคม ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

- 1) ให้ความสำคัญกับการเป็นต้นแบบของบิดามารดาและผู้นำทางความคิดที่ เหมาะสมกับเยาวชน รวมทั้งขยายบริการแนะแนว และให้คำปรึกษาแก่ครอบครัวอย่างมีคุณภาพ
- 2) ให้ความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์แก่เยาวชนเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา อนามัยวัยรุ่นและครอบครัวศึกษา
- 3) จัดบริการสุขภาพและมีระบบรายงานสุขภาพเพื่อประโยชน์ในการรับบริการอย่างต่อเนื่อง
- 4) สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพชุมชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและโรคที่เกิดจาก

ภาวะเสี่ยงทางสุขภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์ป้องกันปัญหาและปรับพฤติกรรมของเยาวชน

5) สร้างความเข้าใจให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของการ ป้องกันโรคและรักการออกกำลังกายอย่างถูกวิธีเป็นประจำ

6) สนับสนุนให้เยาวชนทำงานเป็นกลุ่มแบบร่วมมือ เพื่อรู้จักคิดและใช้เหตุผล มี ความรับผิดชอบ พุด แสดงความเห็นและรับฟังผู้อื่นมีการควบคุมอารมณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย

7) สนับสนุนให้ชุมชน องค์กรระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เปิดโอกาสให้ เยาวชนได้เรียนรู้จากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดความต้องการในกิจกรรมของ สังคม และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในกิจกรรมที่ เยาวชนมีส่วนร่วม

8) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

9) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อป้องกันผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดกับ เยาวชน รวมทั้งสนับสนุน การมีส่วนร่วมของเยาวชนในทุกระดับ

10) สร้างค่านิยมการบริหารจัดการเบื้องต้นและคุณค่าในการประกอบอาชีพ อิสระ และสนับสนุนการผลิตกำลังแรงงานที่อยู่ในระบบการศึกษาให้สามารถประกอบอาชีพ อิสระได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนและสถานศึกษาจัดการฝึกอาชีพสำหรับเตรียมเยาวชนเข้าสู่การประกอบอาชีพด้วยความภาคภูมิใจ

2.2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กกลุ่มพิเศษ ประกอบด้วย กลุ่มเด็กในภาวะยากลำบาก และกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

1) กลุ่มเด็กในภาวะยากลำบาก

เนื่องจากยังไม่มีมีการสำรวจข้อมูลกลุ่มประชากรในระดับชาติ จึงเร่งรัดให้เด็กกลุ่มนี้สมควรได้รับความช่วยเหลือจากสังคมเป็นพิเศษอย่างมาก ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

(1) ค้นหาและสำรวจข้อมูลกลุ่มประชากรระดับชาติ

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการเฝ้าระวังปัญหาของ เด็กและมีจิตสำนึกในการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็ก

(3) สนับสนุนการมีเครือข่ายช่วยเหลือฉุกเฉินในชุมชน

(4) พัฒนาประสิทธิภาพการช่วยเหลือ และคุ้มครอง เพื่อให้เด็กเข้าถึง บริการในการป้องกัน บำบัดฟื้นฟู และพัฒนาอย่างสะดวกในลักษณะสหวิชาชีพและให้บริการใน เชิงรุก

(5) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีเครือข่ายกับหน่วยงานที่ให้บริการทางด้าน สุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อป้องกันและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงได้ทัน่วงที

(6) เผยแพร่ข่าวสารและให้บริการเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต

(7) รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับภาวะเสี่ยงตามวัยช่วงอายุต่าง ๆ ให้มวลชนทราบ เป็นระยะเพื่อร่วมกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา

(8) ตรวจสอบ ติดตามและปรับปรุงกลไกด้านกฎหมายให้สามารถคุ้มครอง เด็กได้ทันกับปัญหาที่

เกิดขึ้น

2) กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เพื่อแสวงหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษในแต่ละด้านและพัฒนาให้เต็มตาม ศักยภาพ รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ซึ่งประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

(1) แสวงหาและสร้างระบบคัดกรองเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ชัดเจน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บิดา/มารดา และครูได้มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการค้นหา พัฒนา และติดตามผลความก้าวหน้าของเด็ก

(3) สร้างองค์ความรู้เรื่องวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(4) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติ และนานาชาติ

(5) จัดบริการและสวัสดิการเฉพาะสำหรับเด็กที่ผ่านการคัดกรองเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษและมีการพิจารณาประมาณในการจัดบริการระหว่างบิดา/มารดาหรือผู้ใช้ อำนาจปกครอง และรัฐอย่างเป็นธรรม

(6) สนับสนุนการมีส่วนร่วมจากภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรประชาชน ในการจัดบริการเสริมสร้างประสบการณ์ทางด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบที่หลากหลาย

(7) สนับสนุนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและการเห็นประโยชน์ ส่วนรวมแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(8) เผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับความสำเร็จ และที่เกิดประโยชน์จากการทำ กิจกรรมของเด็กให้มวลชนได้รับรู้ และชื่นชม

2.3 ตัวชี้วัดสำคัญต่อปัญหาเด็กและเยาวชนไทยในสังคมไทย

2.3.1 น้ำตาลในนมและขนมเด็ก เรื่องไม่เล็กในสังคมไทย

เด็กเล็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ชื่นชอบขนมขบเคี้ยวที่มีแป้งและน้ำตาลเป็นส่วนประกอบหลักส่งผลให้เด็กวัยเรียนมีแนวโน้มเป็นโรคอ้วนมากขึ้น โดยพบว่าเกือบ 1 ใน 5 ของเด็กชั้นประถมศึกษาเป็นโรคอ้วนและส่วนใหญ่มิมีความดันโลหิตผิดปกติ พ่อแม่ผู้ปกครองจึง ควรหันมาใส่ใจพฤติกรรมการบริโภคของเด็กอย่างจริงจังก่อนที่จะสายเกินไป

ข้อมูลภาพกว้างจากการสัมมนาระดับชาติ “เด็กไทยรู้ทัน” ระบุว่าเด็กและเยาวชน อายุ 5 -24 ปี ประมาณ 21 ล้านคน มีเงินไปโรงเรียนปีละ 354,911 ล้านบาท ใช้จ่ายเรื่องขนมขบเคี้ยว ทั้งปีรวม 161,580 ล้านบาท นั่นคือเท่ากับร้อยละ 15.7 ของเงินงบประมาณแผ่นดินปี 2547

ถ้ามองลงไปในระดับครัวเรือน ประมาณ 2 ใน 3 ของจำนวนครัวเรือนใน สังคมไทยทั้งหมด 16,470,000 ครัวเรือน มีหนี้สินรุงรัง โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนอยู่ที่ 13,736 บาท แต่จ่ายค่าขนมให้ลูกเฉลี่ยคนละ 3,024 บาทต่อปี เงินจำนวนมากที่หมดไปกับการ ซื้อขนม คือแม่เหล็กสำคัญที่ทำให้ผู้ผลิตหลายรายกระโดดเข้าร่วมแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ของขนมเด็ก

(9) สนับสนุนการมีส่วนร่วมจากภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรประชาชน ในการจัดบริการเสริมสร้าง ประสิทธิภาพทางด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบที่หลากหลาย

(1) สนับสนุนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและการเห็นประโยชน์ส่วนรวมแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(2) เผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับความสำเร็จ และที่เกิดประโยชน์จากการทำ กิจกรรมของเด็กให้มวลชนได้รับรู้ และชื่นชม

2.3 ตัวชี้วัดสำคัญต่อปัญหาเด็กและเยาวชนไทยในสังคมไทย

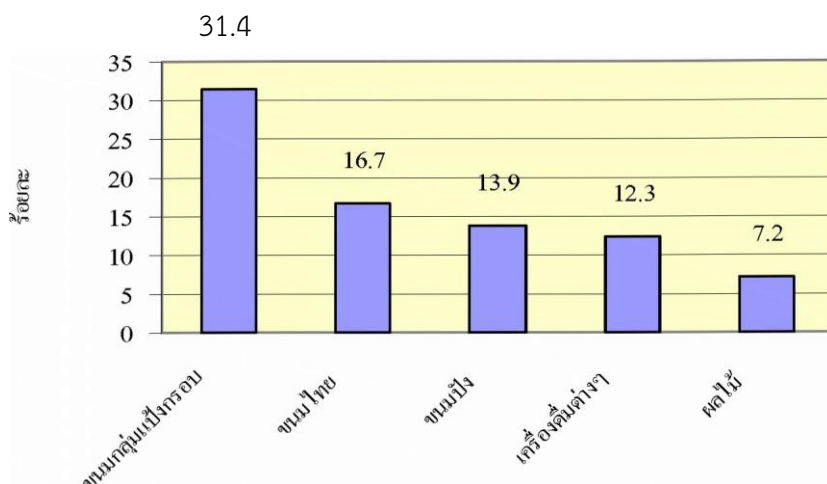
2.3.1 น้ำตาลในนมและขนมเด็ก เรื่องไม่เล็กในสังคมไทย

เด็กเล็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ชื่นชอบขนมขบเคี้ยวที่มีแป้งน้ำตาลเป็นส่วนประกอบหลักส่งผลให้เด็กวัย เรียนมีแนวโน้มเป็นโรคอ้วนมากขึ้น โดยพบว่าเกือบ 1 ใน 5 ของเด็กชั้นประถมศึกษาเป็นโรคอ้วนและส่วนใหญ่มิ ด้มีความดันโลหิตผิดปกติ พ่อแม่ผู้ปกครองจึง ควรหันมาใส่ใจพฤติกรรมบริโภคของเด็กอย่างจริงจังก่อนที่จะสาย เกินไป

ข้อมูลภาพกว้างจากการสัมมนาระดับชาติ “เด็กไทยรู้ทัน” ระบุว่าเด็กและเยาวชน อายุ 5 -24 ปี ประมาณ 21 ล้านคน มีเงินไปโรงเรียนปีละ 354,911 ล้านบาท ใช้จ่ายเรื่องขนมขบเคี้ยว ทั้งปีรวม 161,580 ล้าน บาท นั่นคือเท่ากับร้อยละ 15.7 ของเงินงบประมาณแผ่นดินปี 2547

ถ้ามองลงไปในระดับครัวเรือน ประมาณ 2 ใน 3 ของจำนวนครัวเรือนในสังคมไทยทั้งหมด 16,470,000 ครัวเรือน มีหนี้สินรุงรัง โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนอยู่ที่ 13,736 บาท แต่จ่ายค่าขนมให้ลูกเฉลี่ยคนละ 3,024 บาทต่อปี เงินจำนวนมากที่หมดไปกับการ ซื้อขนม คือแม่เหล็กสำคัญที่ทำให้ผู้ผลิตหลายรายกระโดดเข้าร่วม แย่งชิงส่วนแบ่งทาง

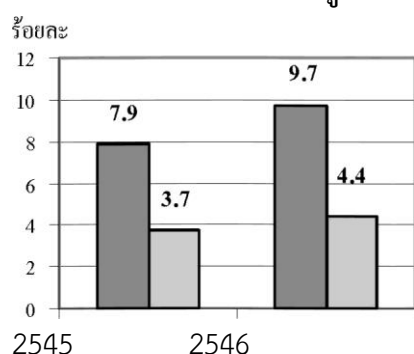
แผนภูมิ 1.1 การบริโภคขนมของเด็กไทย ปี 2546

2.3.2 โรคอ้วนและน้ำตาล ปัญหาใหญ่ของเด็กในยุคนี้

องค์การอนามัยโลกประกาศให้ “โรคอ้วน” เป็นปัญหาสาธารณสุขของโลก จากสถิติประชากรทั่วโลก ในปี 2546 ประมาณ 6,300 ล้านคน พบว่ามีผู้ป่วยเป็นโรคอ้วน 1,000 ล้านคน และในจำนวนนี้เป็นเด็กถึง 22 ล้านคน ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสิงคโปร์ได้ ประกาศสงครามกับโรคอ้วน เพราะเห็นพ้องกันว่าเด็กที่มี “โภชนาการเกิน” หรือ “กินจนอ้วน” จะ เกิดปัญหาด้านสติปัญญา ผลการวิจัยของสิงคโปร์ พบว่า เด็กที่สอบได้เกรดต่ำ มักเป็นเด็กที่มีน้ำหนัก ตัวเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ปัจจุบันประมาณร้อยละ 20 ของเด็กอายุประมาณ 10 ปี ใน กรุงเทพฯ เป็นโรคอ้วน เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะชอบอาหารกินด่วนที่เรียกว่า “ฟาสต์ฟู้ด” ทำให้เด็ก ต้องเผชิญปัญหาโรคอ้วน และมีแนวโน้มเป็นโรคเบาหวานตั้งแต่อายุยังน้อย

แผนภูมิ 1.2 แสดงโรคอ้วนในเด็กวัยเรียน (ป. 1-6) 11 2545-2546

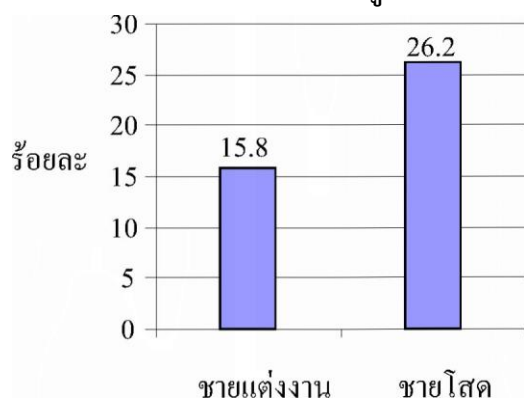
21 อ้วนและเริ่มอ้วน 21 ท้วม

2.3.3 1 ใน 2 ของการตายในวัยรุ่นหญิงและชายมีสาเหตุจากโรคเอดส์และอุบัติเหตุจราจร

แม้การเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ในวัยรุ่นจะมีแนวโน้มลดลงทั้งหญิงและชาย สิ่งที่น่าจับตามองในขณะนี้คือ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันจะมีผลต่อปัญหาเอดส์อย่างไร

ทุกวันนี้ต้องยอมรับว่าวัยรุ่นมองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ ในแต่ละวัน บทสนทนาของวัยรุ่นจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในกลุ่มเพื่อนว่าใครไปทำอะไร ที่ไหน กับใคร ใครรักใครชอบใคร วัยรุ่นชายเพียง 1 ใน 4 เท่านั้นที่ซื้อบริการทางเพศ แต่เพศสัมพันธ์ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการซื้อขายอย่างตรงไปตรงมากลับกลายเป็นเรื่องทำ ทายของวัยรุ่นในปัจจุบัน

แผนภูมิ 1.3 การซื้อบริการทางเพศของชายอายุ 20-24 ปี

โดยวัยรุ่นชายเกือบครึ่งมีความเห็นว่ายอมรับให้ผู้หญิงโสดมีเพศสัมพันธ์ได้ และ มากกว่า 1 ใน 4 ยังยอมรับเรื่องการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานมากขึ้น เรื่องที่น่าห่วงใย คือ ประมาณ 1 ใน 5 ของวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 15-19 ปี มีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับต่ำมาก คำถาม สำคัญ คือ จะมั่นใจได้อย่างไรว่า โรคเอดส์จะไม่แพร่ระบาดในวัยรุ่นทั้งหญิงและชายในเร็วๆ นี้

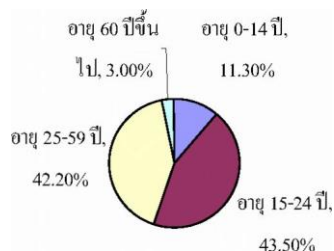
เมาแล้วขับ ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ไม่สวมหมวกกันน็อค ยังเป็นปัญหาสำคัญของอุบัติเหตุจราจร โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น

วัยรุ่นหกหมื่นคนยังเมาแล้วขับเป็นประจำ วัยรุ่นชายที่ไม่เคยใช้เข็มขัดนิรภัยมี มากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา และ 1 ใน 5 ของวัยรุ่นชายยังไม่ใส่หมวกกันน็อค ทำให้วัยรุ่นยังคงเป็นกลุ่ม ที่มีความเสี่ยงมากที่สุดต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจรบ่อยครั้งที่การขับซิ่งแข่งกันบนถนน สาธารณะของกลุ่มวัยรุ่นนำไปสู่ความสูญเสียของบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ความคึกคะนอง การแข่งขัน ที่ทำลาย ตลอดจนความมีเมตตา ควบคุมสติไม่ได้ขณะขับขี่ ล้วนเป็น

14

สาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร บาดเจ็บหรือพิการของวัยรุ่นทั้งสิ้น การใช้กฎหมายที่เข้มงวดอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอและกลับกลายเป็นสิ่งทำลายสำหรับวัยรุ่น การรณรงค์สร้างจิตสำนึกและให้ความรู้ ด้านการจราจรแก่กลุ่มวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจอย่างเร่งด่วน

แผนภูมิ 1.4 อายุของผู้เกิดอุบัติเหตุจราจรรุนแรง

แผนภูมิ 1.5 วัยรุ่น (อายุ 15-24ปี) ที่ขับซิ่งรถยนต์เมื่อดื่มสุรา

2.3.4 สังคมไทยกับภัยขมขื่น

ในปี 2547 ปัญหาภัยทางเพศทวีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นมากจนคุกคามสวัสดิภาพ ของผู้คนในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายควรหาทางออกร่วมกัน แต่กลับไม่มีหน่วยงานใดรับเป็น ผู้รับผิดชอบโดยตรงอย่างจริงจัง อีกทั้งยังไม่มีนโยบายใดที่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่า ผู้หญิง ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็ก คนพิการ หรือคนชรา จะมีพื้นที่ปลอดภัยเพียงพอที่จะเรียกได้ว่า “เขตปลอดภัยขมขื่น”

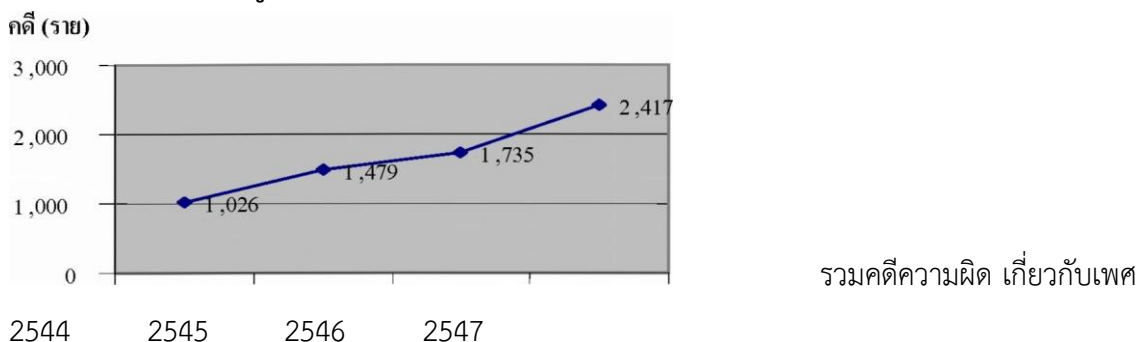
ตาราง 1.1 จำนวนคดีข่มขืนกระทำชำเราและฆ่าข่มขืน ตั้งแต่ปี 2540 - 2547

ปี	รับแจ้ง	จับได้	% จับได้
2540	3,741	2,576	68.9
2541	3,540	2,391	67.5
2542	4,005	2,532	63.2
2543	4,053	2,640	65.1
2544	3,857	2,544	66.0
2545	4,445	2,556	57.5
2546	4,818	1,707	35.4
2547	5,052	1,861	36.8

ที่มา : โครงการสุขภาพคนไทย, 2548.คำนวณจากสถิติคดีข่มขืน กระทำชำเรา และฆ่าข่มขืนของศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดัชนีที่ชี้วัดถึงสถานการณ์ภัยทางเพศของผู้หญิงไทยมีมากขึ้นกว่าปีก่อนๆ มาก อย่างน่าตกใจ ที่น่าสนใจมากที่สุด คือ ในช่วงระหว่างปี 2544 - 2547 จำนวนคดีความผิดทางเพศ จากสถานพินิจเด็กและเยาวชนทั่วประเทศสูงขึ้นโดยตลอด จากจำนวนคดีรวม 1,735 คดี ในปี 2546 เพิ่มขึ้นเป็น 2,417 คดี ในปี 2547 หากพิจารณาเฉพาะคดีข่มขืนในรอบปีนี้พบว่า เหตุการณ์ข่มขืน ได้พุ่งสูงขึ้นถึง 942 คดี มากกว่าปี 2546 ถึง 312 คดี หรือในแต่ละวันมีผู้ตกเป็นเหยื่อจากเหตุการณ์ ข่มขืนโดยเด็กและเยาวชนสูงถึงวันละ 2.6 ราย

แผนภูมิ 1.6 จำนวนคดีความผิดทางเพศซึ่งกระทำโดยเยาวชน ปี2544 - 2547

2.3.5 สื่อลามกกับเรื่องเช็ทส์ของวัยรุ่น

ในขณะที่ปี 2547 เป็นปีที่ข่าวและคดีภัยทางเพศในสังคมไทยพุ่งขึ้นสูงอย่างน่าตกใจ ในปีเดียวกันนี้เองก็เกิดกรณีสื่อลามกหลากหลายรูปแบบถูกนำเสนอต่อสาธารณะทั้งในแง่ความเป็นห่วงต่อสถานการณ์ เช่น เรื่องโทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือรับส่งรูปลามก เพลงที่มี เนื้อหาลามก การ์ตูนลามก และเว็บไซต์ลามก และในแง่ความแพร่หลายเข้าถึงได้ง่าย ๆ ของสื่อลามก ยุคดั้งเดิม คือ หนังสือปกขาว ยุคสมัยใหม่ก็คือวีดีโอลามกและหนังแผ่นลามก โดยยังไม่นับรวมการ ดิจิทัลรูปลามก เปลือยในนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันที่ทำประจำกันอยู่แล้ว

ทั้งหมดนี้ล้วนทำให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงเรื่องราวหลากหลาย จนกลายเป็นความเคยชิน แต่ผลกระทบที่ขยายวงกว้างมาตลอดปี 2547 คงปฏิเสธได้ยากว่า พฤติกรรมเลียนแบบที่กลายมาเป็นอาชญากรรมทางเพศนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากการขาดการ ควบคุมสื่อลามกอนาจารต่างๆ และเป็นที่น่าหวั่นใจมากยิ่งขึ้นเมื่อพบว่าผู้ตกอยู่ในอิทธิพลสื่อลามก รุนแรง คือ เด็กๆ ที่ยังขาดวิจารณญาณ จนกลายเป็นทั้งผู้ต้องหาและผู้ถูกกระทำในเวลาเดียวกัน

นายแพทย์ ม.ล.สมชาย จักรพันธ์อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบายสาเหตุของปัญหา วัยรุ่นว่า วิกฤตวัยรุ่นส่วนหนึ่งมาจาก “สื่อ” ที่ทำให้การรับรู้ของวัยรุ่นกว้างไกลขึ้น แต่ “เซ็กส์” เรื่องเดียวกันนำเสนอทั้งแบบพิสดาร ซีดีขายกันเกลื่อนเมือง หาซื้อง่าย สะท้อนให้เห็นว่าโอกาสในการเข้าถึงสื่อลามกของวัยรุ่นสมัยนี้ทำได้ง่าย

2.3.6 ความรุนแรงในวัยรุ่น อันธพาลหรือคึกคะนอง ผิดพลังหรือตั้งใจ

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงในวัยรุ่น เรื่อง “การสำรวจความเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาของนักเรียนชาย”

กรณีศึกษา : นักเรียนชายระดับมัธยมปลายและสายอาชีวะในเขตกรุงเทพมหานคร”

ในปี 2546 พบว่า ปัจจัยด้านสื่อที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ประเภทของสื่อที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น

ลำดับที่	ประเภทของสื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ร้อยละ
1.	ภาพยนตร์	57.9
2.	การชักจูงและสนับสนุนจากเพื่อน	56.3
3.	ข่าวความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสื่อต่างๆ	43.8
4.	เกมส์ตู้ / เกมส์คอมพิวเตอร์	32.4
5.	อิน. อินเทอร์เน็ต	30.8
6.	รายการทีวี	27.2
7.	อื่น ๆ อาทิ หนังสือนิยาย / การ์ตูน เป็นต้น	23.4

ที่มา : สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

อีกหนึ่งงานวิจัยซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยกำลังเผชิญกับภาวะที่น่าตกใจ คือ ผลวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ที่ชี้ว่านักเรียนตีกันมีเฉพาะเด็กไทยชาติเดียว และการตีกันเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อต้านสังคมของกลุ่มเยาวชน ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ระบุว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ปัญหาวัยรุ่นยกพวกตีกันจะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อมีการแข่งขันกีฬา แต่ปัจจุบัน สาเหตุการวิวาทกันเกิดจากการเที่ยวเตร่หาความสำราญ เช่น การชมคอนเสิร์ต งานตามโรงเรียนและห้างสรรพสินค้า จากการสำรวจพบว่าการยกพวกตีกันในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 78 ส่วนงานกีฬา ซึ่งเคยเป็นชนวนให้เกิดการวิวาทมีเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น

จากผลการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศชี้ชัดว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในครอบครัวหรือที่พบเห็นในชุมชน ทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับความรุนแรง ซึ่งส่งผลให้ กลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงได้ในท้ายที่สุด นั่นคือการซึมซับวัฒนธรรมความรุนแรง ไม่ว่าจะจากในบ้าน ในชุมชน ในกลุ่มเพื่อน หรือสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะภาพยนตร์และโทรทัศน์หรือจากสังคม วงกว้างที่นิยมใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา ทั้งหมดนี้คือปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการก่อความรุนแรง สืบเนื่องต่อไปได้

2.3.7 เด็กไทยในกับดักอบายมุขที่ถูกกฎหมาย เทียบกลางคืน สูบบุหรี่และดื่มเหล้า

ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 พบว่า จำแนกเยาวชนอายุ 15-24 ปีที่ดื่มแอลกอฮอล์มี 3.78 ล้านคน แต่ข้อมูลที่น่าตกใจ คือ ในระยะเวลา 7 ปี (พ.ศ.2539- 2546) จำนวนวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปี ที่ดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบ 6 เท่าจากเดิมเพียง ร้อยละ 1 กลายเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนการสูบบุหรี่นั้น ปี 2547 มีผู้สูบบุหรี่เป็นประจำประมาณ 9.6 ล้านคน และสูบไม่ประจำ 1.7 ล้านคน รวมผู้สูบบุหรี่ 11.3 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี 1.26 ล้านคน

เดือนกุมภาพันธ์ 2548 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชรายงานถึงผลการสำรวจ พฤติกรรมการดื่มสุราของเยาวชนไทยอายุ 15-19 ปี พบว่า ร้อยละ 45 ดื่มเหล้าเป็นประจำ โดยส่วนใหญ่ ดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี และอายุที่เริ่มดื่มน้อยที่สุดคือ 3 ขวบ โดยพ่อแม่ให้ลองดื่ม ทั้งนี้แรงจูงใจ สำคัญที่ดื่มครั้งแรกคือความอยากลอง ที่น่าสนใจ คือ สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดื่มอย่างสูง คือ การเข้าถึงแหล่งซื้อขายสุราในชุมชน

ข้อสรุปของการชดสัมนา “เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม” รวม 5 ครั้ง จากผลการสำรวจวิจัยหลายสำนัก ได้แก่ มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและ เยาวชนรายจังหวัด สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย และเอแบคโพลล์ ชี้ว่า เด็กไทยในปัจจุบันกำลังใช้ชีวิตและเติบโตขึ้นอย่างไม่สนใจสังคมส่วนรวม และมีแนวโน้มที่จะติด อบายมุขต่าง ๆ สูง ดังนี้

- 1) แปรลกแยกกับศาสนา คือ ร้อยละ 45 ไม่นิยมทำบุญตักบาตร และร้อยละ 65 ไม่เคยฟังพระเทศน์เลย
- 2) มองเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียนว่าเป็นเรื่องปกติ โดยอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของเด็กไทยคือ 17 ปี ในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 50 ยอมรับว่าอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงาน และร้อยละ 40 เสพสื่อกลามก
- 3) ติดชีวิตเสเพล คือ ชอบเดินห้างสรรพสินค้า และร้อยละ 52 ชอบซื้อและเปลี่ยนมือถือ
- 4) บางส่วนติดการพนัน คือ ประมาณร้อยละ 5 พนันบ่อยมากกว่า 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์
- 5) อยู่ท่ามกลางวงล้อมของสถานที่เที่ยวทั้งสถานบันเทิง บริการอาบอบนวด และคาราโอเกะ

2.3.8 ยุคสังคมเสื่อมคนแห่หนี “กรุงเทพฯ”

นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เปิดเผยถึงภาวะสังคมไทยไตรมาสแรกปี 2548 ว่าเป็นห่วงการกระทำของเด็ก และเยาวชนมาก เพราะจากคดีความผิดของเยาวชน 6,208 คดี ประกอบด้วย ทรัพย์สิน 2,559 คดี ชีวิต ร่างกายและทางเพศ 2,171 คดี และยาเสพติด 1,478 คดี พบว่าเป็นเด็กนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดร้อยละ 44.30 เป็นประณตศึกษาร้อยละ 32.0 โดยสาเหตุมาจากการคบเพื่อนร้อยละ 51.50 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ร้อยละ 14.78 จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งในเรื่องของความประพฤติและการคบเพื่อน ขณะเดียวกัน ยังพบว่า เด็กอายุตั้งแต่ 6 ปี จนถึงวัยรุ่น เริ่มติดเกมส์มากขึ้น จากข้อมูลกระทรวงพาณิชย์ในปี 2547มี ผู้ประกอบการเครื่องเล่นเกมส์ในห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ หรืออาคารพาณิชย์ ได้ขอ ใบอนุญาตถึง 2,562 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ประมาณ 8 เท่า โดยบริเวณที่ตั้งตู้มักอยู่บริเวณที่มีไฟ ค่อนข้างสลัวเพื่อให้ผู้เล่นเกมส์เห็นภาพได้ชัดเจน หรือมีแสงออกจากจอตามจังหวะ การเล่นสร้าง ความเร้าใจกับผู้ใช้บริการ ในอนาคตจะมีผลต่อระบบการมองเห็น และเป็นอันตรายต่อจอประสาท รับภาพของเด็กได้ รวมถึงกรณีที่มีเสียงดัง เช่น เกมส์รถแข่ง เกมส์การต่อสู้ทำให้ประสาทรับสัมผัสเสีย เสื่อมได้

บทที่ 3

กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำคัญ

ในการจัดทำคู่มือ “มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน” ได้มีการศึกษาวิจัย การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน ดัชนีบ่งชี้ใน 4 ประเด็นหลักที่สำคัญคือ

1) การบริหารจัดการงบประมาณ การมีส่วนร่วม

วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย แผนดำเนินงาน กิจกรรมที่มีต่อเด็กและเยาวชน

สัดส่วนงบประมาณ การลงทุนในโครงการต่าง ๆ

การจัดประชุมสัมมนา กิจกรรมภาคสังคม บริการสาธารณะ

การมีส่วนร่วม ปัญหาและสถานการณ์ สิทธิเด็ก

2) สภาวะด้านสุขภาพ ความแข็งแรง การออกกำลังกาย โภชนาการ ส่วนสูง น้ำหนักของเด็ก การเลี้ยงดู การรักษาพยาบาล ความเสี่ยง อันตราย การบาดเจ็บ สุขภาพจิต การดูแลปกป้องชีวิต

3) สภาวะด้านการศึกษา ความพร้อมของครูผู้สอนต่อจำนวนเด็ก จำนวนโรงเรียน การศึกษาต่อ การออกกลางคัน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ งบประมาณ การลงทุนทางการศึกษา

4) สภาวะด้านสังคม

การจดทะเบียน การหย่าร้าง การจัดระเบียบพื้นที่สำหรับเด็ก สังคมกลุ่มเพื่อน ความผิดที่เกิดขึ้นทางเพศ ยาเสพติด อบายมุขต่าง ๆ เด็กกับความสัมพันธ์ครอบครัว การพึ่งพิง

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห่งในการบริหารและการบริการสาธารณะ เพื่อเด็กและเยาวชนนอกจากจะมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการดำเนินการ งบประมาณ และอื่นๆ แล้ว กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ สำคัญที่เกี่ยวข้อง นับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องศึกษาเพื่อกำหนดภารกิจ โครงการ กิจกรรมต่างๆ อย่างมีหลักการและความน่าจะเป็น ข้อมูลตัวบ่งชี้จะช่วยให้เกิดแนวทางของการประเมินผลเพื่อ การปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สำหรับกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้เหล่านี้ประมวลขึ้นมาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับเด็กและเยาวชนโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สถาบันรามจิตติ สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับเด็กและผู้ที่มีความต้องการพิเศษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยงานเหล่านี้ ได้นำเสนอกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ของเด็กและเยาวชนไว้เป็นจำนวนมากมีหลายเรื่องที่สอดคล้อง สัมพันธ์กัน และน่าจะเป็นตัวแทน ของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้

อย่างไรก็ตามกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้นนี้เป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นเพื่อเปรียบเทียบศึกษาค้นคว้า และตรวจสอบประเมิน การปฏิบัติว่าอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมด้านใดบ้าง การบรรลุสู่ความสำเร็จตามกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ต้องอาศัยปัจจัย อะไรเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมจนบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เพื่อให้เห็นแนวทางและความเข้าใจ ตรงกันของทุกฝ่าย ตัวบ่งชี้จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มตัวบ่งชี้ที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมี เป็นกรอบสำคัญที่บ่งบอกถึงผลงานและความสำเร็จที่มีอยู่

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา เป็นกลุ่มตัวบ่งชี้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำเพิ่มเติมจากตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลง มากขึ้นตามลำดับกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน แบ่งได้เป็น 4 ด้านดังนี้

3.1 สถานะตัวบ่งชี้ด้านผู้บริหรามี 4 มาตรฐาน ได้แก่

3.1.1 มาตรฐานที่ 1 องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านแห่งมีการจัดโครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบแบบแผน ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มาจากตัวแทนฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรประชาชน ผู้นำชุมชน และอื่นๆ

(2) จัดสรรงบประมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่าย ประจำปี เพื่อรองรับนโยบายโครงการและกิจกรรมของเด็กและเยาวชน โดยพิจารณาและอนุมัติ โครงการ/กิจกรรมทางด้านสุขภาพอนามัย การศึกษาและด้านสังคม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จาก โครงการที่เด็กและเยาวชนนำเสนอ

(3) มีระบบการบริการทั่วไปที่เด็กและเยาวชนพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 4 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีบุคลากรที่ทำงานเต็มเวลารับผิดชอบในส่วนของโครงการและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยตรงอย่างน้อย 1 คน

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนภูมิการชดเชยและโครงสร้าง การบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งมีคำสั่งมอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

(3) มีความเข้าใจตรงกันทุกระดับในเชิงนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ แผนแม่บทเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

(4) มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ การสร้างแผน ดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ การมีแผนงานปรากฏชัดเจน กรอบเวลา และมีตัวบ่งชี้ถึง ความสำเร็จ ความก้าวหน้า ผลที่เกิดขึ้นได้ โดย

- จัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการระบบข้อมูล ให้ทันสมัย จำนวน 3 - 5 เครื่อง
- มีแผนภูมิแสดงสถานะการเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนไหว ตัวบ่งชี้ ทางด้านอนามัย การศึกษา และสังคม ในรูปกราฟร้อยละสถิติเปรียบเทียบ
- จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่
- เชิญวิทยากรบรรยายแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ปัญหาของเด็กและเยาวชน

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0-1 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการปฏิบัติระหว่าง ร้อยละ 50-75 (2 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป (3 ข้อ)

3.1.2 มาตรฐานที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 2 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีแผนแม่บท แผนกลยุทธ์ แผนประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี ตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของประชาชนผู้นำท้องถิ่นและใน กลุ่มของเด็กและเยาวชน

(2) มีการนำข้อมูล ตัวบ่งชี้ และผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 3 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการ ทันต่อสถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชน โดย

- รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์และปัญหาพร้อมสมัย 3 เดือนต่อครั้ง

- การพบปะประชุมร่วมกับตัวแทนเด็กและเยาวชน 6 เดือนต่อครั้ง

(2) การมีแผนที่ชุมชน การจัดระเบียบชุมชน การกำหนดพื้นที่ในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ให้เด็กมีกิจกรรมดำเนินการร่วมกัน

(3) มีการจัดตั้งศูนย์การติดตามช่วยเหลือเด็กชดสนยากจน ด้อยโอกาส เด็กพิการ ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา ทุนสนับสนุน การฝึกฝนอาชีพ หลักสูตรพิเศษต่างๆ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการปฏิบัติร้อยละ 50 (1ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป (2ข้อ)

3.1.3 มาตรฐานที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 2 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) การมีประชาพิจารณ์นโยบายด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของเด็กและเยาวชน

(2) คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีการประชุมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสองเดือนต่อครั้งและนำผลการประชุมไปปฏิบัติ

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 2 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) ผู้บริหาร คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น ผู้ปกครอง เด็กและ

เยาวชนร่วมกันจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการ แผนดำเนินงานประจำปี

(2) การมีตัวแทนของผู้หญิง เยาวชนหญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการ ชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติร้อยละ 50 (1ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป (2ข้อ)

3.1.4 มาตรฐานที่ 4 ด้านการส่งเสริมโครงการกิจกรรมการแสดงออกของเด็กและเยาวชน

ประกอบด้วย

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เด็กและเยาวชน ค้นพบตนเอง ความถนัด และการแสดงออกที่สร้างสรรค์

(2) การส่งเสริมให้มีการสืบทอด การปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา และการละเล่นไทย

(3) ให้เด็กมีส่วนร่วมประเมินผล สรุปรายงาน การอธิบายและระบุตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพสังคมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 5 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) ให้โอกาส ยอมรับความคิดเห็น สนับสนุน กระตุ้นให้เด็กและเยาวชน รวมกลุ่มกันจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้น ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองโดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้การช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

(2) เด็กและเยาวชนในชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ได้ใช้เวลาว่างวันละ 1-2 ชั่วโมงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น โดย

- มีศูนย์กิจกรรมเด็กและเยาวชน เนื้อที่ใช้สอยอย่างพอเพียงกับ จำนวนเด็กและเยาวชน เช่น ห้องกิจกรรมขนาดใหญ่ให้มีเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคาร 1,000 ตารางเมตร มีห้องประชุม ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อุปกรณ์นันทนาการ ลานกีฬา เป็นต้น และตั้งอยู่ใกล้ชุมชน สะอาด ปลอดภัยและมีอุปกรณ์พอเพียง

- กำหนดพื้นที่ในชุมชนอย่างน้อย 1 แห่ง เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่าง ในการเล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจให้ห่างจากสถานบันเทิง ผับ คาราโอเกะ อย่างน้อย 300 - 500 เมตร

(3) การให้ข้อมูลความรู้เรื่องสิทธิเด็ก กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 การจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ปีละ 2 ครั้ง เพื่อประสานความคิดเห็น นโยบาย กิจกรรมและปัญหาสถานการณ์ร่วมสมัย

(4) การสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมการศึกษาออกสถานที่ การดูงานในต่างพื้นที่ตามหัวข้อที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(5) ในแต่ละปีคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนควรจัดให้มีกิจกรรมวันครอบครัว นันทนาการอย่างน้อยปีละครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0-1 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติร้อยละ 50-75 (2ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป (3ข้อ)

สรุป ในการประเมินผลเบื้องต้นของผู้บริหารมี 4 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 10 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 14 ตัวบ่งชี้ ในแต่ละด้าน ได้แก่

- 1) การจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงาน
- 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์
- 3) การมีส่วนร่วม
- 4) การส่งเสริมโครงการ กิจกรรม การแสดงออก

เมื่อประมวลครบทั้ง 4 ด้าน ผลรวมที่ได้สามารถนำไปประเมินเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมเด็ก การตัดสินใจ และการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ต่อไป

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐานมาตรฐานด้านผู้บริหารในภาพรวม

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติต่ำกว่า ร้อยละ 50 (0-5 ข้อ)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติระหว่างร้อยละ50-75 (6-8ข้อ)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติสูงกว่า ร้อยละ 75 ขึ้นไป(9-10ข้อ)

3.2 สภาวะตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วย

3.2.1 ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 7 ตัวบ่งชี้คือ

- 1) เด็กอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการตามวัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- 2) เด็กอายุ 3-5 ปี มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐานอายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 3) นักเรียนระดับเด็กเล็กอายุ 3 ขวบ ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดื่มนมร้อยละ 100
- 4) นักเรียนระดับเด็กเล็กอายุ 3 ขวบ ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับประทาน อาหารกลางวัน ร้อยละ 100
- 5) เด็กและเยาวชนมีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพร้อยละ 60
- 6) ป้องกันและลดอัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่น 15 ปีขึ้นไป ให้เฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 25
- 7) ป้องกันและลดอัตราการดื่มสุราของกลุ่มวัยรุ่น 15 ปีขึ้นไป ให้เฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ 25

3.2.2 ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 2 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) มีการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและโรคเอดส์อย่าง ต่อเนื่องในชุมชนโรงเรียน สถานศึกษา
- 2) มีการสนับสนุนและติดตามกองทุนสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0-3 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติระหว่างร้อยละ 50-75 (4-5 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป (6-7 ข้อ)

3.3 สถานะตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา ประกอบด้วย

3.3.1 ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 8 ตัวบ่งชี้คือ

- 1) เด็กก่อนวัยเรียนเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 90
- 2) นักเรียนที่มีความพร้อมเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 100
- 3) นักเรียนที่มีความพิการ กลุ่มด้อยโอกาส เด็กขัดสนยากจนมีความพร้อม เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 70
- 4) เด็กอายุ 7-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับร้อยละ 100
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานให้นักเรียนยากจน เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ ที่จบการศึกษาภาคบังคับได้ศึกษาต่อร้อยละ 30
- 6) โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ในสัดส่วน 1 เครื่อง : นักเรียน 1-2 คน
- 7) อัตราส่วนจำนวนนักเรียน :ครู 1 คน =25 : 1 ต่อ 1 ชั้นเรียน
- 8) อัตราการศึกษาของเด็กมัธยมศึกษาตอนปลายสู่ระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3.3.2 ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 5 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรร้อยละ 80
- 2) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองร้อยละ 75
- 3) นักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับออกกลางคันไม่เกินร้อยละ 2
- 4) อัตราการเพิ่มของผู้จบการศึกษาภาคบังคับที่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10
- 5) งบประมาณลงทุนทางการศึกษาร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 6)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง การปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0-3 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติระหว่างร้อยละ 50-75 (4-6 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป (7-8 ข้อ)

3.4 สภาวะตัวบ่งชี้ด้านสังคม ประกอบด้วย

1) ตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 6 ตัวบ่งชี้คือ

(1) เด็กและเยาวชนสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจต่อปัญหาทางเพศและยาเสพติดเพิ่มขึ้น
ให้ได้ร้อยละ 70

(2) เด็กและเยาวชนมีความเครียดสูงมากไม่เกินร้อยละ 5

(3) ไม่มีเด็กถูกทอดทิ้ง

(4) ลดอัตราการใช้จ่ายยาเสพติด ยาบ้า ของเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20

(5) ลดพฤติกรรมที่สร้างปัญหาของเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ของจำนวนเด็กที่มี
พฤติกรรมไม่เหมาะสม

2) ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 5 ตัวบ่งชี้ คือ

(1) ลดอัตราการตายของเด็กและเยาวชนจากอุบัติเหตุไม่เกิน 2 คน/ประชากร 1,000 คน

(2) เด็กและเยาวชนสวมหมวกนิรภัยเมื่อขี่หรือซ้อนท้ายจักรยานยนต์ ร้อยละ 100

(3) เยาวชนมีสถานภาพการทำงานหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวมากกว่า ร้อยละ 7

(4) เพิ่มจำนวนและกระจายโอกาสการมีส่วนร่วมและกิจกรรมที่มุ่งเน้น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
ของเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ โดยครอบคลุมทั้งด้านตัวเด็ก เอง ครอบครัว และชุมชน

(5) อัตราการหย่าร้างของครอบครัวไม่เกินร้อยละ 20

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน

ปรับปรุง	พอใช้	ดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 (0-2 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติระหว่างร้อยละ 50-75 (3-4 ข้อ)	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีการปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป (5-6 ข้อ)

สุดท้ายสามารถสรุปสภาพการดำเนินงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่ง ตามข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ตัวบ่งชี้ได้ตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ตามตารางดังนี้

ลำดับที่	กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน	ปรับปรุง	พอใช้	ดี
1	ด้านผู้บริหาร 4 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้			
2	สภาวะตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพอนามัย 7 ตัวบ่งชี้			
3	สภาวะตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา 8 ตัวบ่งชี้			
4	สภาวะตัวบ่งชี้ด้านสังคม 6 ตัวบ่งชี้			

ผลจากการสรุปตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านจะทำให้ผู้บริหาร คณะกรรมการพัฒนาเด็ก และเยาวชน ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ได้เห็นภาพรวมทั้งหมดและรายละเอียดแต่ละด้านควบคู่กันไป อันจักเป็นประโยชน์ต่อการ กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และพันธกิจขององค์กรให้เกิดขึ้น จุดแข็ง และจุดเด่นขององค์กรที่ปฏิบัติได้ดีมีด้านใดบ้าง สิ่งที่ต้องรีบดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อนข้อที่ควร แก้ไขเป็นอย่างยิ่งได้แก่เรื่องใดบ้าง การมีกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการดำเนินงานตลอดเวลา จะทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีเป้าหมาย ทิศทาง ความชัดเจน กรอบเวลา งบประมาณ บุคลากรและตัวกำกับบ่งชี้ให้แต่ละฝ่ายเข้าใจถึงภารกิจที่ดำเนินการ ทุกขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรทางสังคมที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจน บรรลุสู่เป้าหมายคุณภาพของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญในที่สุด

3.4 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานตามมาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน

การกำหนดกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การพัฒนาเด็กและเยาวชนในภาพรวมทั้งหมด จะทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเทคนิควิชาการ ขั้นตอนการดำเนินงาน คุณสมบัติของ บุคลากรในการเตรียมการเรื่องสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง และเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของท้องถิ่นและประเทศชาติในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นควรจัดตั้ง คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน องค์กร ประชาชน และผู้นำชุมชน เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการ และ ครอบคลุมปัญหาทุกด้านเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการ พัฒนาเด็กและ เยาวชนมีดังนี้

1) นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธาน
2) ประธานสภา	กรรมการ
3) รองนายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ

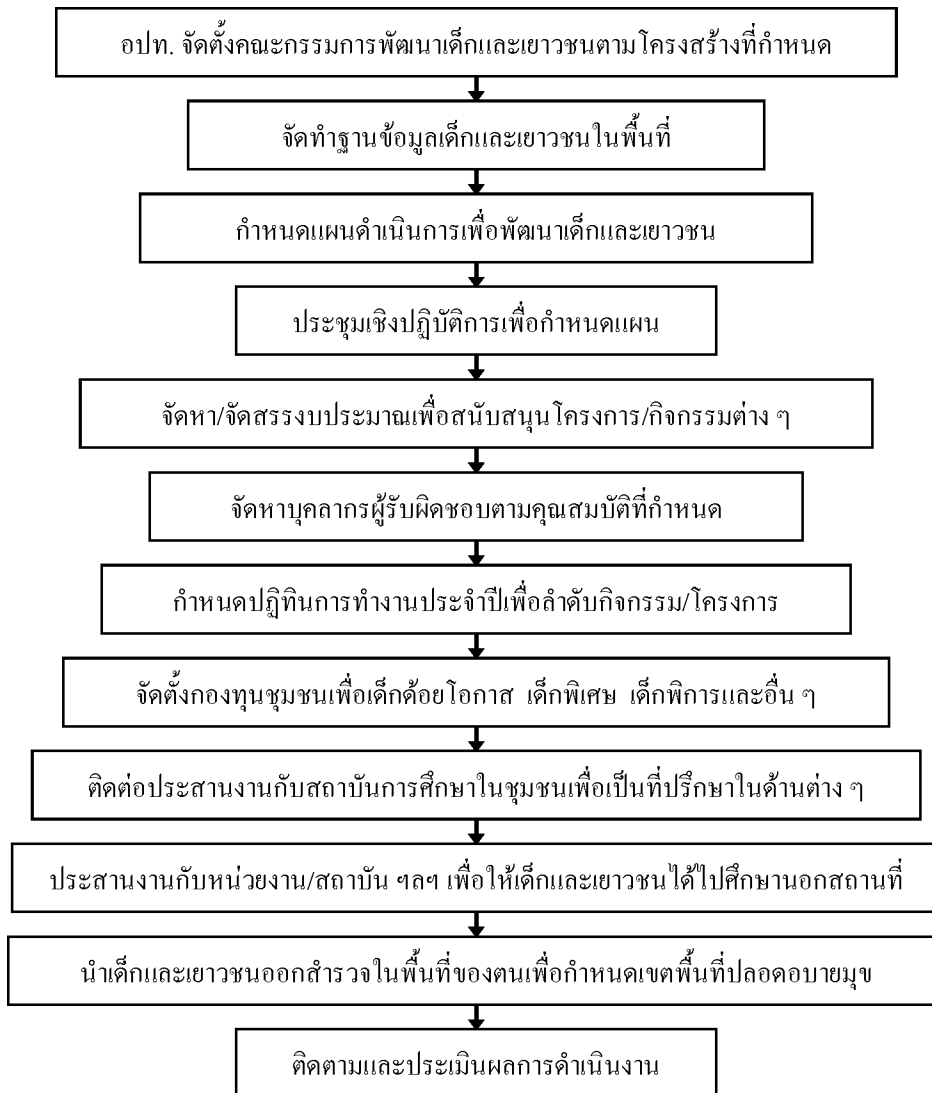
13) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วน/การศึกษา	กรรมการและเลขานุการ
14) หัวหน้างานนันทนาการ/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนชุดดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นรูปแบบซึ่งเหมาะสม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ประชากรมีจำนวนมาก และมีความพร้อมค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังมีขนาดเล็ก อยู่ในขั้นริเริ่ม การดำเนินการในเรื่อง เด็กและเยาวชนอาจมีความพร้อมในเรื่องบุคคลไม่ครบทุกด้าน จึงอาจลดขนาดและจำนวน คณะกรรมการลงได้แต่ควรมีองค์ประกอบหลักดังต่อไปนี้

1) นายกองครปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
2) ประธานสภาท้องถิ่น	กรรมการ
3) รองนายกองครปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
5) ผู้แทนผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	กรรมการ
6) ผู้แทนผู้นำทางศาสนา	กรรมการ
- 7) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมายด้านกิจกรรมเด็กและเยาวชน กรรมการและเลขานุการ เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจและการกระจายอำนาจทำให้ท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ทั้งในส่วนของการศึกษา การสังคม สงเคราะห์ การบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริม กีฬา และอื่นๆ คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดูแลด้าน เด็กและเยาวชนเฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในเชิงคุณภาพโดยตรง แต่ ถ้ายังไม่มีความพร้อม ในเรื่องบุคลากร งบประมาณ และการหาผู้แทนในคณะกรรมการชุดต่างๆ ได้ไม่ครบ อาจใช้ คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนดูแลภารกิจในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันได้ ดังเช่น การพัฒนาสตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่จัดตั้งขึ้นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้
- 1) วางแผน ประสานแผน และติดตามประเมินผลการดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชน ระยะ 3 ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาในกรอบงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2) ติดตามแผนงาน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี ให้มีการดำเนินการ สอดคล้องกับแผนฯ ระยะ 3 ปีและความจำเป็นในท้องถิ่น
 - 3) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4) รณรงค์และส่งเสริมให้องค์กรเอกชนและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ ของเด็กและเยาวชน และสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อเด็กและเยาวชน

- 1) สนับสนุนการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน
 - 2) ติดตามและรายงานสภาพปัจจุบัน ปัญหาของเด็กและเยาวชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงพร้อมทั้งเสนอและการแก้ปัญหาการพัฒนาเด็กและเยาวชน
 - 3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสม
- ขั้นตอนที่ 2 จัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สามารถศึกษารายละเอียดของการจัดทำได้จากภาคผนวก ข)
- ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแผนดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไปสู่มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ คุณภาพ กรอบเวลาเพื่อการติดตามประเมินผลในเวลา 2 ปี
- ขั้นตอนที่ 4 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อกำหนด แผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
- ขั้นตอนที่ 5 จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลและสนับสนุนโครงการ/กิจกรรม ต่างๆ ร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ขั้นตอนที่ 6 จัดหาบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการตามคุณสมบัติที่กำหนดอย่างน้อย 1 คน ตามความพร้อมของแต่ละองค์กร
- ขั้นตอนที่ 7 กำหนดปฏิทินการทำงานประจำปีเพื่อลำดับกิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้ทุกฝ่ายรับทราบเพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วม
- ขั้นตอนที่ 8 จัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อเด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ เด็กพิการ และอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวัน และอื่น ๆ
- ขั้นตอนที่ 9 ติดต่อประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาในชุมชน เพื่อเป็นที่ปรึกษาใน ด้านการวิจัย การทำกิจกรรม วิทยากรเฉพาะด้าน และการประเมินผลโครงการ
- ขั้นตอนที่ 10 ประสานงานกับหน่วยงาน/สถาบัน แหล่งวิทยากรเพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้ไปศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ 40 บทที่ 3 กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำคัญ
- ขั้นตอนที่ 11 นำเด็กและเยาวชนออกสำรวจพื้นที่ในชุมชนของตนเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ ปลอดภัย ยาเสพติด แหล่งบันเทิง การจัดทำแผนที่ชุมชน 018 ได้
- ขั้นตอนที่ 12 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานมาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน และจัดทำรายงานประจำปี

แผนภูมิ 3.1 แสดงขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรฐาน

3.5 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในเชิงสาระและรูปแบบ โดยจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการพัฒนา เป็นไปอย่างต่อเนื่องและจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี เพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่าง เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ความจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.6.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ขั้นตอนการจัดทำแผน

เพื่อให้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล) สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ จึงกำหนดกระบวนการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ทบทวนการดำเนินงานและจัดลำดับปัญหา/ ความต้องการและความจำเป็นในแต่ละด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน

2) รายละเอียดวิธีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ทบทวนการดำเนินงานและจัดลำดับปัญหา/ ความต้องการและความจำเป็นในแต่ละด้าน ดังนี้

(1) จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน และผู้เกี่ยวข้ององค์กร ภาคเอกชน องค์กรประชาชน และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของเด็กและเยาวชน ดัชนีบ่งชี้วิกฤตรุนแรง สถานการณ์เด็กในชุมชน ข้อมูลสถิติที่น่าเป็นห่วง แผนที่ชุมชน จุดเด่น / จุดด้อยของพื้นที่ สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และรวบรวมแนวนโยบายแผน ตลอดจนวิสัยทัศน์ ของรัฐบาล กระทรวง และกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

(2) นำปัญหา/ความต้องการ และแนวนโยบายที่ได้มาจากการระดมความคิดเห็น ตามข้อ (1) มาวิเคราะห์หาสาเหตุ ลักษณะ และขอบเขตปัญหา เพื่อกำหนดโครงสร้างของ ปัญหาและความจำเป็นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางดำเนินการ แก้ไขในแต่ละด้าน รวมทั้งให้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการตามความ จำเป็นเร่งด่วนของท้องถิ่นด้วย

(3) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน นำปัญหา/ ความต้องการที่ชัดเจนเรียงลำดับตามความสำคัญ/ความจำเป็นเร่งด่วนแล้ว มากำหนดเป็นประเด็น ปัญหาหลักเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ (จุดมุ่งหมายการพัฒนา) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเด็ก และเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ประชุม คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่วนราชการ องค์กรภาคเอกชน/องค์กรประชาชน และผู้นำ ชุมชนในท้องถิ่น นำปัญหา/ความต้องการ ตามข้อ (3) และนำข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด/ทิศทางของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งวิสัยทัศน์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาร่วมกันพิจารณากำหนดสภาพการ พัฒนาของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ ซึ่งข้อความที่แสดงจุดมุ่งหมายในการพัฒนานี้ควรเป็นสิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่น เห็นชอบร่วมกัน

(1) แนวทางการจัดทำวิสัยทัศน์ของการพัฒนาเด็กและเยาวชนอาจ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- ประเมินสภาพการณ์ ปัญหา/ความต้องการในอดีตและปัจจุบัน ของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

- วิเคราะห์แนวโน้มของสภาพปัญหาความต้องการ และอุปสรรค ของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น โดยพิจารณาว่าหากไม่แก้ไขจะเกิดอะไรขึ้นหรือนโยบาย แผน และวิสัยทัศน์ระดับต่างๆ มีการตั้งเป้าหมายความต้องการให้เกิดอะไรบ้างในอนาคต

- กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นได้แก่ จุดมุ่งหมายการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่ต้องการบรรลุถึงในระยะเวลาที่กำหนด อาจกำหนดในระยะ 5 ปีหรือนานกว่านั้น โดยใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็นตามความเหมาะสม

(2) แนวทางการจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ดี มีดังนี้

- วิสัยทัศน์จะต้องครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต
- มีความเป็นไปได้ในการบรรลุถึงภายใต้เงื่อนไขของศักยภาพและข้อจำกัดที่มีอยู่
- มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทิศทางการพัฒนาของประเทศ จังหวัด หรืออำเภออย่างเหมาะสม เช่น การพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน องค์กรภาคเอกชน/องค์กรประชาชน และผู้นำชุมชน ในท้องถิ่นพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยนำยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ จังหวัดหรือหน่วยงานต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณาประกอบกับสถานการณ์ความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามขั้นตอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ อุปสรรค/ข้อจำกัด ตลอดจนโอกาส และศักยภาพ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในแต่ละด้าน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้มาพิจารณา ประกอบกับยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาของจังหวัดหรืออำเภอ และวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ แล้ว จึงกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ

2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ ภารกิจในการพัฒนาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์การพัฒนาที่ กำหนดไว้

3) กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการพัฒนา ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การ พัฒนาเด็กและเยาวชนใน แต่ละด้าน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน คณะกรรมการพัฒนาเด็กและ เยาวชน รวบรวมรายละเอียดของการจัดทำตามขั้นตอนที่ 3 มาพิจารณา และจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เด็กและเยาวชน ตามเค้าโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนฉบับสมบูรณ์ เพื่อบรรจุในแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบร่างแผนตามขั้นตอนที่ 4 กับ แผนพัฒนาจังหวัดเพื่อประสาน การดำเนินการตามระบบแผนพัฒนาจังหวัด และนำเสนอที่ นอกเหนือจากร่างแผนดังกล่าว รวมทั้งข้อมูลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาปรับปรุงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สมบูรณ์ แล้วนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนเสนอขออนุมัติตามลำดับต่อไป

3.6.2 แผนปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชน 3 ปี

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้ว ในการนำแผนพัฒนาดังกล่าวมาปฏิบัติในแต่ละปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็น จะต้องจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน 3 ปี โดยนำแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาเด็กและเยาวชนมาจัดลำดับความสำคัญ ตรวจสอบ ทบทวนโดยเน้นให้มีความสอดคล้องกับ สถานการณ์ความจำเป็นของสังคมในแต่ละปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในช่วง 3 ปีนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป ทั้งนี้ แผนงานและโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปีจะต้องมีความแน่นอนพร้อมดำเนินการ ได้ทันทีที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ และจะต้องมีความเรียบร้อยในแบบแผนและรายการทางเทคนิค ตลอดจนรายละเอียดการคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน 3ปี

1) เพื่อนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนมากำหนดแนวทางปฏิบัติ และจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนองตอบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

2) เพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้อยู่ในลักษณะ ที่พร้อมจะบรรลุ ในเอกสารงบประมาณประจำปีและนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชน 3ปี

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมจัดทำแผน

เป็นขั้นตอนเริ่มต้น ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาเด็ก และเยาวชน 3 ปี (ใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก อาจให้คณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นผู้พิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการนี้ก็ได้) การเขียนโครงการ ขออนุมัติจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ประชุมชี้แจง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ทราบถึงแนวทาง วิธีการและบทบาทหน้าที่ในการจัดทำ แผนพัฒนา 3 ปี เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสานสัมพันธ์ สอดคล้องเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา สํารวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดทำแผนไม่ จำกัดเฉพาะการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมถึง ประสบการณ์ ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และผลการประเมินการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจุบัน รวมถึง นโยบายเร่งด่วน และสถานการณ์ ที่คาดไม่ถึง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย

1) นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และแนวทางการพัฒนาที่จำเป็นเฉพาะในปีนั้น ๆ

2) นำผลการวิเคราะห์ ตามลำดับความสำคัญมาพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายของแผนพัฒนา 3 ปี ให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน และมีความต่อเนื่องในการ ปฏิบัติระหว่างปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดและคัดเลือกแผนงานและโครงการ

ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดและจัดทำ รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมในลักษณะของเอกสารโครงการ เรียงลำดับความสำคัญให้ พร้อมทั้งจะนำเข้าแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนเสนอของบประมาณต่อ สภาท้องถิ่นต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การอนุมัติแผน

เมื่อจัดทำร่างเอกสารแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน 3 ปีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้ต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนา 3 ปีของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

3.6 การดำเนินการด้านการสงเคราะห์เด็ก

กรณีพบเด็กที่มีปัญหา และมีคุณสมบัติที่จะรับการสงเคราะห์จากหน่วยงานราชการ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถอำนวยความสะดวกในการประสานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือ หน่วยงานสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ซึ่งบริการที่จัดให้กับเด็ก ได้แก่

3.7.1 การรับเด็กเข้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน เป็นการให้การสงเคราะห์แก่เด็กที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนหรืออยู่ในภาวะยากลำบากคือเด็กชาย-หญิง อายุแรกเกิด- 5 ปี มีสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน 8 แห่ง

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หนังสือส่งตัว หรือสำเนาใบแจ้งความ (ถ้ามี)
- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนาสมุดสุขภาพ

3.7.2 การรับเด็กเข้าสถานสงเคราะห์เด็ก เป็นการให้การสงเคราะห์แก่เด็กที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน หรืออยู่ในภาวะยากลำบาก คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 6-18 ปี มีสถาน สงเคราะห์เด็ก 16 แห่ง

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หนังสือส่งตัว หรือสำเนาใบแจ้งความ (ถ้ามี)
- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา สมุดสุขภาพ ผลการเรียน

3.7.3 การรับเด็กเข้าสถานแรกรับ เป็นการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่ ประสบความเดือดร้อน หรือสมควรได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพโดยเด็กชาย - หญิงอายุระหว่าง 6-18 ปี มีสถานแรกรับเด็ก 2 แห่ง คือ สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ที่อำเภอธัญบุรี จ.ปทุมธานี และสถานแรกรับเด็กชายบ้านปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี และบ้านพักเด็กและครอบครัว 24 แห่ง ในจังหวัดต่าง ๆ

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หนังสือส่งตัว (ถ้ามี)
- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา สมุดสุขภาพ

3.7.4 การรับเด็กเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เป็นการให้การคุ้มครองสวัสดิภาพ แก่เด็กที่ประสบปัญหา คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 6-18 ปี มีสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 2 แห่ง คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่ ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หนังสือส่งตัว (ถ้ามี)
- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา สมุดสุขภาพ

3.7.5 การรับเด็กเข้าสู่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพ เป็นการให้การสงเคราะห์แก่เด็กที่ ประสบปัญหาความเดือดร้อน หรืออยู่ในภาวะยากลำบาก คือ เด็กชาย อายุ 6-18 ปี มีศูนย์สงเคราะห์ และฝึกอาชีพเด็กและเยาวชน จังหวัดศรีสะเกษ

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หนังสือส่งตัว (ถ้ามี)
- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา สมุดสุขภาพ

3.7.6 การรับเด็กเข้าสถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ที่ประสบปัญหา คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 6-18 ปี มีสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ (เฉพาะเด็กหญิง)

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ 1) หนังสือส่งตัว (ถ้ามี)

- 2) เอกสารหลักฐานของเด็กและผู้ปกครอง เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา สมุดสุขภาพ

3.7.7 การจัดบริการบ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพักฉุกเฉิน) เป็นการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ อย่างทันเวลาที่ มีบ้านพักเด็กและครอบครัว 24 แห่ง

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) บัตรประชาชน (ถ้ามี)
- 2) หนังสือของทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

3.7.8 การจัดหาครอบครัวทดแทนได้แก่การขอรับบุตรบุญธรรมของชาวไทยและชาวต่างประเทศ และการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์

เอกสาร/หลักฐานและขั้นตอนการดำเนินการให้ติดต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

3.7.9 การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน เพื่อให้การสงเคราะห์ครอบครัวให้ สามารถดูแลเด็กใน ความอุปการะได้ตามควรแก่สภาพ เป็นครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม และมีเด็กอยู่ในความอุปการะตั้งแต่แรกเกิด ถึง 18 ปี (ถ้าอยู่ระหว่างการศึกษาดำเนินการไม่เกิน 20 ปี)

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) บัตรประจำตัวประชาชนบิดา มารดา หรือผู้ปกครองพร้อมสำเนา
- 2) ทะเบียนบ้านของ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองพร้อมสำเนา (ถ้ามี)

- 3) สูติบัตรของเด็กพร้อมสำเนา
- 4) หนังสือรับรองจากสถานศึกษา (ถ้ามี)
- 5) ใบมรณบัตรพร้อมสำเนา (กรณีผู้ปกครองเด็กเสียชีวิต) (ถ้ามี)

3.7.10 การคุ้มครองแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์คือเด็กที่มีภูมิลำเนาในประเทศ อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ไทย กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม และจีนแถบ จังหวัดยูนนาน หรือเด็ก ที่มีได้มีสัญชาติไทยที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

3.7.11 การส่งเสริมการศึกษาเด็กในชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นเด็กในชุมชนพื้นที่สูงที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป มีศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดกาญจนบุรี ตาก เชียงราย เชียงใหม่ และ แม่ฮ่องสอน

เอกสาร/หลักฐานประกอบการขอรับบริการ

- 1) หลักฐานของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง (ถ้ามี)
- 2) สูติบัตร (ถ้ามี)
- 3) ทะเบียนบ้าน (ถ้ามี)

รายชื่อและสถานที่ตั้งหน่วยงานสงเคราะห์เด็กต่างๆ สามารถศึกษาได้จากภาคผนวก ก

3.8 บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชน

ต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน ซึ่งควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- ปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ / พัฒนาชุมชน / สังคมสงเคราะห์
- มีประสบการณ์ทำงานด้านเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า 3 ปี
- สามารถใช้คอมพิวเตอร์ผลิตสื่อต่าง ๆ ได้
- สามารถทำการวิจัยภาคสนามเบื้องต้นติดตามวิเคราะห์โครงการได้และสามารถสรุปเป็นรายงาน

เสนอได้

- ติดต่อประสานงานสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กและเยาวชน

3.9 ข้อเสนอแนะ

3.9.1 การกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจสำคัญๆ จากส่วนกลางให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การเมืองส่วนท้องถิ่นจะผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนมากยิ่งขึ้น แนวโน้มของนโยบายจะให้ความสำคัญในเชิงคุณภาพคน คุณภาพสังคม การศึกษา อนามัย สิ่งแวดล้อม ศาสนาและวัฒนธรรม การริเริ่มในส่วนของนโยบาย กรอบมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน จะเป็นบรรทัดฐานความสำเร็จและความล้มเหลวที่จับต้องได้ในเชิงรูปธรรม เห็นผลงานและความก้าวหน้าได้อย่างชัดเจน ประชาชนจะเรียกร้องให้ดูแลคุณภาพชีวิต ของบุตรหลานมากกว่าแต่ก่อน เพราะสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในขั้นวิกฤตอย่างหนักการวางนโยบายจึงต้องมีทั้งระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่แสดงภาพรวมและผลกระทบที่เกิดขึ้น สถิติ ตัวเลขที่เก็บอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และงบประมาณอย่างเพียงพอ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง การเสนอผลงานโดยมุ่งการพัฒนาและความก้าวหน้า คุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้นการตระเตรียมแต่แรกเริ่มในเชิงมาตรฐานและตัวบ่งชี้จะเป็น เครื่องชี้วัดและการประกันคุณภาพด้านต่างๆ ได้ตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง ตรงไปตรงมา และสร้างสรรค์เป็นอย่างยิ่ง

3.9.2 ในกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน 31 ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้ขั้นพัฒนา 26 ตัวบ่งชี้ในเชิงยุทธศาสตร์ต้องเน้นตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐานก่อน โดยจำเป็นต้องมีนโยบาย แผนแม่บท คณะกรรมการบริหารพัฒนาเด็กและเยาวชน งบประมาณ คณะทำงานและผู้รับผิดชอบโครงการ การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง งานเชิงยุทธศาสตร์จึงจะเริ่มขึ้นอย่างมีทิศทางและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ในระยะ 2-3 ปีแรก ต้องเน้นเนื้อหาเฉพาะด้าน เรียงลำดับความสำคัญสร้างผลงานให้สำเร็จเฉพาะเรื่องเฉพาะด้าน จนเป็นที่ยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นได้เป็นอย่างสูง ในเวลาต่อมา จึงเพิ่มเติมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ขยายงานอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพิ่มเติมอีก 5-6 ตัวบ่งชี้ไม่ว่าจะเป็นการสร้างศูนย์กิจกรรมพื้นที่สีขาว กิจกรรมวันครอบครัว การรณรงค์ลดปัญหาสังคมและอื่นๆ การนำกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้งหมดไปปฏิบัติคราวเดียวกันจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

3.9.3 การเมืองในยุคปัจจุบันและอนาคตจะมีสาระสำคัญที่เน้นเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้สำคัญระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง จึงต้องมีการเตรียมการให้พร้อม ฐานองค์กรต้องมีระบบข้อมูลทุกด้านเพื่อการตัดสินใจ มีชุดของตัวบ่งชี้แต่ละด้านที่ระบุถึงสิ่งเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย มีการลงมือปฏิบัติ เคลื่อนไหว มีปฏิสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ดึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยในการดำเนินการเปิดกว้างร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาวิจัย ค้นคว้า สร้างทักษะชีวิตและภูมิต้านทานให้กับเด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง ประสานงานดึงกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินการกิจกรรม โครงการต่างๆ ด้วยตนเอง ประการสุดท้ายต้องเตรียมแผนงานพัฒนาองค์กรให้เติบโต ก้าวหน้าทั้งในเชิงบริหารจัดการ ข้อมูลเชิงสารสนเทศ แผนพัฒนาขีดความสามารถด้านต่างๆ ปฏิรูประบบการเงิน และอื่นๆ

3.9.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบันมีหลายองค์กรที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นจำนวนมาก ที่ทำงานด้านการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าหน่วยงานต้นแบบ องค์การบริหารส่วนตำบลหลายพื้นที่ที่จัดการศึกษาปฐมวัยสำเร็จ เป็นที่ยอมรับมีชื่อเสียงในหลายมิติจำนวนไม่น้อยเน้นเรื่องการแข่งขันกีฬาและนันทนาการ จนปัญหาเด็กและเยาวชนลดลงเป็นอันมาก กล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่านี้คือต้นแบบที่ทำให้เกิดการศึกษาเป็นแบบอย่างการศึกษา ข้อเด่น ข้อดี และข้อด้อยที่เกิดขึ้น การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์ กิจกรรมเชื่อมโยง การศึกษาเปรียบเทียบ และการสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะเป็น นโยบายและสนับสนุนการดูงานประจำปี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีวิสัยทัศน์ มุมมองที่หลากหลายตลอดเวลา

3.9.5 กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในหนังสือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมขึ้นมาจากหลายหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือในเชิงมาตรฐานทางวิชาการ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการนำไปใช้ระยะ หนึ่ง 3 -5 ปี กรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้บางด้านอาจล้าสมัยและจำเป็นต้องปรับใหม่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่โดยทั่วไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ทันทีและต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างแต่ในภาพรวมถือได้ว่าเป็นกรอบมาตรฐานของ ประเทศและสากลได้

บทที่ 4

การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นแก่นและกิจกรรมสำคัญที่สุดของการบริหารและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องนี้ได้สรุปแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประเด็น คือ

4.1 ความหลากหลายของระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

4.1.1 การมีส่วนร่วมในระดับให้อำนาจแก่ประชาชน เช่น การลงประชามติ

4.1.2 การมีส่วนร่วมในระดับการสร้างความร่วมมือ เช่น จัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดการร่วมมือในการพัฒนา

4.1.3 การมีส่วนร่วมในระดับการเข้ามามีบทบาท เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างจริงจัง เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการการตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ที่ให้ตัวแทนชุมชนเป็นผู้รับเรื่องและติดตามการแก้ไขปัญหา

4.1.4 การมีส่วนร่วมในระดับหารือ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่น การสำรวจความคิดเห็นการประชุมสาธารณะและการลงพื้นที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.5 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสารเป็นระดับขั้นต่ำที่สุด ประชาชนเพียงแต่รับทราบว่าเกิดอะไร ที่ไหนเป็นการให้ข้อมูลฝ่ายเดียวจากภาครัฐ เช่น การจัดทำสื่อเผยแพร่ เป็นต้น

ประเด็นความสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนัก คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละชั้นมีประโยชน์และมีคุณค่าที่แตกต่างกัน ผู้รับผิดชอบต้องขีดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ที่คาดหวัง เพื่อเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมและสอดคล้องกัน ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบตั้งแต่ต้นว่าต้องรักษาสัญญาที่จะดำเนินการตามระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชน

4.2 ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่

4.2.1 ลักษณะพื้นที่ประชาชนในชนบทมีเวลาอุทิศให้การมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนในสังคมเมือง และมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ รูปแบบการมีส่วนร่วมเน้นความเป็นกันเอง ขณะที่ในเมืองมีลักษณะเป็นทางการ การให้ข้อมูลข่าวสารในชนบทต้องใช้สื่อที่เข้าใจง่าย เน้นการพูดมากกว่าการอ่าน

4.2.2 ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ต้องเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ เช่น ในกลุ่มประชาชนที่มีความกระตือรือร้นหรือผู้นำชุมชน ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระดับสูง เช่น เชิญเป็นคณะที่ปรึกษาหรือจัดสนทนากลุ่มย่อย เป็นต้น

4.2.3 ประเด็นเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ถ้าเป็นเรื่องที่ชุมชนให้ความสนใจสูงเคยมีความขัดแย้งมาแล้วในอดีต หรือจะมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวมทั้งเรื่องที่ต้องการความร่วมมือจากประชาชนสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมต้องมีความหลากหลายและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระดับที่สูงกว่าการให้ข้อมูล

4.2.4 ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ระยะเวลางบประมาณ และบุคลากร

4.3 เจื่อนไขที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

4.3.1 ตัวผู้นำองค์กร ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ต้องมีความตั้งใจแน่วแน่ และจริงจังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการจริงจังของการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการก่อให้เกิดความไว้วางใจจากประชาชนและส่งผลให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วม

4.3.2 ทีมงานและองค์กร ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์การกำหนดเป้าหมายการเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วม การติดต่อกับประชาชน และเปิดโอกาสให้บุคลากรขององค์กรมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของพนักงาน

4.3.3 ประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่น่าสนใจ มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเยาวชนที่น่าสนใจ จะประสบผลสำเร็จ นำศึกษาได้แก่ ศูนย์ชุมชนสร้างสรรค์ดอนยุง จะสามารถดูรายละเอียดได้จากภาคผนวก ค

บรรณานุกรม

1. สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. สุขภาพคนไทย 2548. บริษัท ینگค์ออน เปเปอร์ จำกัด : กรุงเทพมหานคร, 2548.
2. สมพงษ์ จิตระดับ. รายงานคุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่. องค์การค้ำค้ำครุสภา: กรุงเทพมหานคร, 2547.
3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
4. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. เด็ก เยาวชน ครอบครัว สายใยและหัวใจแห่งสังคม. วิชาการพิมพ์: กรุงเทพมหานคร, 2546
5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
6. สิริมา สมบูรณ์สิน. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล.วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนศึกษาภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
7. สถาบันกฎหมายอาญา. รัฐธรรมนูญใหม่มีอะไรใหม่. มูลนิธิสถาบันกฎหมายอาญา: กรุงเทพมหานคร, 2546.
8. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. บริษัทพลีไท: กรุงเทพมหานคร, 2546.
9. สถาบันรามจิตติ. คู่มือสำหรับนักวิจัย โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด สถาบันรามจิตติ: กรุงเทพมหานคร, 2547.
10. สถาบันพัฒนาสยาม. โครงการวิจัยและพัฒนาเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, 2547.
11. ณรงค์ อ้วนอง และคณะ. โครงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน: ศึกษากรณีโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตระเวนชายแดนภาคใต้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, 2547.
12. กชกร ชินะวงศ์ และคณะ. ดอนยูง ชุมชนล้อมรัก พิทักษ์เด็ก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, 2542.
13. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การปฏิรูปการเรียนรู้. 2548.

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัตินี้มี บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม ของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“เด็กเร่ร่อน” หมายความว่า เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่างๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรม ใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน

“เด็กกำพร้า” หมายความว่า เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดา มารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้

“เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก” หมายความว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนหรือ บิดามารดาหย่าร้าง ทั้งร้าง ลูกคุมขัง หรือแยกกันอยู่และได้รับความลำบาก หรือเด็กที่ต้องรับ ภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัยหรือกำลังความสามารถและสติปัญญา หรือเด็กที่ไม่สามารถ ช่วยเหลือตัวเองได้

“เด็กพิการ” หมายความว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่า ความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

“เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เด็กที่ ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อ ศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

“นักศึกษา” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า อยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักเรียน” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และ

มัธยมศึกษา ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐ หรือเอกชน

“บิดามารดา” หมายความว่า บิดามารดาของเด็กไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

“ครอบครัวอุปถัมภ์” หมายความว่า บุคคลที่รับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูอย่างบุตร

“การเลี้ยงดูโดยมิชอบ” หมายความว่า การไม่ให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน หรือพัฒนาเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวง จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือ จิตใจของเด็ก

“ทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อ เด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัด ต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“สืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ บุคคลและนำมาวิเคราะห์วินิจฉัยตามหลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมาย และหลักวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น

“สถานรับเลี้ยงเด็ก” หมายความว่า สถานที่รับเลี้ยงและพัฒนาเด็กที่มีอายุไม่เกิน หกปีบริบูรณ์ และมีจำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป ซึ่งเด็กไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับเจ้าของหรือ ผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็กดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสถานพยาบาลหรือโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน

“สถานแรกรับ” หมายความว่า สถานที่รับเด็กไว้อุปการะเป็นการชั่วคราวเพื่อ สืบเสาะและพินิจเด็กและครอบครัว เพื่อกำหนดแนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ ที่เหมาะสมแก่เด็กแต่ละราย

“สถานสงเคราะห์” หมายความว่า สถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป

“สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า สถานที่ให้การศึกษา อบรมฝึกอาชีพ เพื่อแก้ไขความประพฤติ บำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่เด็กที่ พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

“สถานพัฒนาและฟื้นฟู” หมายความว่า สถานที่ โรงเรียน สถาบัน หรือศูนย์ที่จัด ขึ้นเพื่อให้การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการศึกษา แนะแนว และการฝึกอบรมอาชีพแก่เด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเป็น กรณีพิเศษ

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนคุ้มครองเด็ก

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ซึ่ง ได้รับมอบหมาย จากผู้ว่าราชการจังหวัด

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์และ หมายความว่ารวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมาย ว่าด้วยการ ชัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจ พิจารณาพิพากษาคดีตาม พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในจังหวัดใดยังมิได้เปิดทำการศาลเยาวชนและ ครอบครัวหรือแผนกคดีเยาวชนและ ครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณา พิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ค้ำออกกฎกระทรวงหรือ ระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงบันกฎกระทรวงหรือ ระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดี กรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีผู้พิพากษา

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการ งานที่ทำใน วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ ไม่น้อยกว่าเจ็ดปีวิชาชีพละ สองคนโดยจะต้องมีผู้แทน จากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มี ประสบการณ์ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้าน สวัสดิการเด็กมาไม่น้อยกว่าเจ็ดปีอีกสองคน โดยมี รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็น กรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๘ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ

(๒) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการ
ดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ คู่ครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

(๓) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการ ตลอดจนให้บริการด้านสงเคราะห์ คู่ครองสวัสดิภาพและ
ส่งเสริมความประพฤติเด็ก

(๔) รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ ตามนโยบาย
รวมทั้งแผนงานในการสงเคราะห์ คู่ครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก ของหน่วยงานของรัฐและ
เอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

(๕) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย มาตรา ๙ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระ
ติดต่อกัน

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจาก
ตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือหย่อน
ความสามารถ

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๗) ขาดการประชุมติดต่อกันสามครั้ง
โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รัฐมนตรี แต่งตั้ง
บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันตามมาตรา ๙ เป็นกรรมการแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน
อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้ง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติ หน้าที่ไปพลางก่อน

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่
อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธาน ไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ

ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณและ

มาตรการในการสงเคราะห์ คุ่มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติ

ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๗ (๕) วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ่มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาน คุ่มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ่มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน

(๗) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด รวมทั้งให้คำแนะนำและ เสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์ คุ่มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด

(๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ่มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือ คณะทำงานโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจ นครบาล ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและ พितักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักอนามัย และผู้อำนวยการสำนักการแพทย์เป็น กรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมี ประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพละ สองคนโดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม เป็นกรรมการ และ

เลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักสวัสดิการ สังคมไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรอง ประธานกรรมการ อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้แทนศาลจังหวัด ในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรมซึ่งแต่งตั้งจาก ข้าราชการในจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีสถานพินิจ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็น กรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมี ประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์วิชาชีพละ สองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคนและแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการ และเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดนั้นไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับ กับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทน และการปฏิบัติหน้าที่ของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ โดยอนุโลม เว้นแต่อำนาจของรัฐมนตรีตาม มาตรา ๑๐ (๓) และมาตรา ๑๑ ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการ จังหวัดแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการประชุมและ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตาม พระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาน คุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กของรัฐและเอกชนภายในเขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๓) กำหนดแนวทางการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความ ประพฤติเด็กในเขต

กรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๔) จัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติ เด็กในเขต กรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี และรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการ จัดหาทุน และการ จัดการทุนต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๕) ตรวจสอบหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงกรณีมีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(๖) เรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานใดๆ หรือขอคำชี้แจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อ ประกอบการ วินิจฉัยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และส่งเสริมความ ประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด แล้วแต่กรณี แล้วรายงานผล ต่อคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและอนุกรรมการเป็น เจ้า พนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒ การปฏิบัติต่อเด็ก

มาตรา ๒๒ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็น สำคัญและ ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมต่อเด็ก หรือไม่ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ใน ความ ปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า มาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องค้ำครองสวัสดิภาพเด็กที่ อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิ ให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มาตรา ๒๔ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็น หัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ค้ำครองสวัสดิภาพ เด็กที่อยู่ในเขต พื้นที่ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ ดูแลและตรวจสอบสถานรับ เลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานค้ำครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูและสถานพินิจที่ตั้งอยู่ ในเขตอำนาจ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อ คณะกรรมการ คณะกรรมการค้ำครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการค้ำครองเด็ก จังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ และให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงาน เจ้าหน้าตามที่ตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่ สาธารณะหรือสถานที่ใด ๆ โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

(๒) ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่ เหมาะสม

(๓) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัย จนน่าจะเกิดอันตราย

แก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๔) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

(๕) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลียดูโดยมิชอบ มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจ
ของเด็ก

(๒) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็กที่ อยู่ในความดูแล
ของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๓) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมี
ความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด

(๔) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็ก ให้แก่บุคคลอื่นที่
มิใช่ญาติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจาก ทางราชการแล้ว

(๕) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไป เป็นขอทาน เด็ก
เร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วย ประการใดอันเป็นการแสวงหา
ประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

(๖) ใช้ จ้างหรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจมี
ผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

(๗) บังคับ ชูเชิญใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้ กระทำการใดเพื่อ
แสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของเด็กหรือมี
ลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

(๘) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่น การพนัน สถาน
ค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

(๙) บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการ อันมีลักษณะ
ลามกอนาจาร ไม่ว่าจะไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

(๑๐) จำหน่ายแลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็กเว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ถ้าการ
กระทำมีความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตาม กฎหมายนั้น

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศ ประเภทใด ซึ่ง
ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิ
ประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ

มาตรา ๒๘ ในกรณีผู้ปกครองตกอยู่ในสภาพไม่อาจให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และ
พัฒนาเด็กได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือผู้ปกครองกระทำการใดอันน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพหรือขัดขวางต่อ
ความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการ

สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หรือป้องกัน มิให้เด็กได้รับอันตรายหรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ ให้การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพ ตามหมวด ๓ และหมวด ๔ จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ โดยมีชักช้า

แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่รับตัวเด็ก ไว้ รักษาพยาบาล ครู อาจารย์ หรือนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษย์หรือลูกจ้าง จะต้อง รายงานให้พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบโดยมิ ชักช้า หากเป็นที่ปรากฏชัดหรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรม หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา นี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง และไม่ ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม หมวด ๓ และหมวด ๔ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในระหว่างเวลา พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระ อาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้น ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำทารุณกรรม เด็ก มีการกักขังหรือเลี้ยงดูโดยมิ ชอบ แต่ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีเด็ก อาจได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือถูก นำพาไปสถานที่อื่นซึ่งยากแก่การติดตามช่วยเหลือ ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลาภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

(๒) ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็กจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือ คุ้มครองสวัสดิภาพ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กอาจ นำตัวเด็กไปยังที่ทำการของ พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว รวมทั้ง บุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้ จะต้องกระทำ โดยมิชักช้า แต่ไม่ว่ากรณีใดจะกักตัวเด็กไว้เกินกว่า สิบสองชั่วโมงไม่ได้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวให้ปฏิบัติ ตาม (๖) ระหว่างที่เด็กอยู่ในความดูแล จะต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูและหากเจ็บป่วยจะต้องให้การ รักษาพยาบาล

(๓) มีหนังสือเรียกผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นใดมาให้ถ้อยคำหรือข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสภาพความ เป็นอยู่ ความประพฤติ สุขภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็ก

(๔) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็ก นายจ้างหรือผู้ประกอบการ เจ้าของ หรือผู้ ครอบครองสถานที่ที่เด็กทำงานหรือเคยทำงาน อาศัยหรือเคยอาศัยอยู่ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือผู้ดูแล สถานศึกษาที่เด็กกำลังศึกษาหรือเคยศึกษา หรือผู้ปกครองสวัสดิภาพ ส่งเอกสารหรือ หลักฐานเกี่ยวกับสภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน หรือความประพฤติของเด็กมาให้

(๕) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของผู้ปกครอง สถานที่ประกอบการของนายจ้าง ของเด็ก สถานศึกษาของเด็ก หรือสถานที่ที่เด็กมีความเกี่ยวข้องด้วย ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อสอบถามบุคคลที่อยู่ในที่นั้นๆและรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับ สภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็ก

(๖) มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองพร้อมกับแนะนำหรือตักเตือนผู้ปกครองให้ดูแล และอุปการะเลี้ยง

ดูแลเด็กในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในทางที่เหมาะสม

(๗) ทำรายงานเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อมอบให้แก่สถานแรกรับในกรณีมีการส่งเด็กไป ยังสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการร้องขอ

เด็กที่อยู่ในความดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและได้รับ การศึกษาอย่างเหมาะสม และก่อนที่จะจัดให้เด็กเข้าอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู จะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญใน สาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และการแพทย์ก่อนเท่าที่สามารถกระทำได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว ก่อนและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็น เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๓

การสงเคราะห์เด็ก

มาตรา ๓๒ เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ได้แก่

(๑) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า

(๒) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง

(๓) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิการ ทุพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท

(๔) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๕) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดีหรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

(๖) เด็กพิการ

(๗) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก

(๘) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๓๔ ได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๙ หรือพบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสมดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้

สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรา ๒๓

(๒) มอบเด็กให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูตามระยะเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินหนึ่งเดือน ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการ ตาม (๑) ได้

(๓) ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นตามกฎหมายว่าด้วย การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(๔) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่ เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ

(๕) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ

(๖) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์

(๗) ส่งเด็กเข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพ หรือส่งเด็กเข้าบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ศึกษา หรือฝึกหัดอาชีพในสถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือส่งเด็กศึกษากล่อมเกลาคิดใจโดยใช้หลัก ศาสนาในวัดหรือสถานที่ทางศาสนาอื่น ที่ยินยอมรับเด็กไว้

วิธีการให้การสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนด และไม่ว่ากรณีใดๆ การดำเนินการให้การสงเคราะห์ตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความยินยอม จากผู้ปกครอง ความยินยอมดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่ปลัดกระทรวงกำหนด หรือ ยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มี เหตุอันควรหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจส่งเด็กเข้ารับการสงเคราะห์ตามวิธีการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการ จังหวัดต้องฟังรายงานและความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อน

ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีมีอำนาจกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์เด็กตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แต่ถ้ามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอาจขยายหรือย่นระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้วก็ได้ตามแต่เห็นสมควร ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้พนักงาน เจ้าหน้าที่รับดำเนินการจัดให้เด็กสามารถกลับไปอยู่ในความปกครองของผู้ปกครองโดยมิชักช้า

ในกรณีเด็กอยู่ระหว่างการรับการสงเคราะห์ถ้าผู้ปกครองร้องขอและแสดงให้เห็นว่า สามารถปกครองและอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี สั่งให้เด็กพ้นจากการสงเคราะห์และมอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองรับไปปกครองดูแลได้ แม้ว่าจะไม่เคยกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์ก็ตาม

ในกรณีที่บุคคลที่ได้รับการสงเคราะห์มีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ยังอยู่ในสภาพที่จำเป็น จะต้องได้รับการสงเคราะห์ต่อไป ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีอาจสั่งให้ บุคคลนั้นได้รับการสงเคราะห์ต่อไปจนอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ก็ได้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นต้องให้การ สงเคราะห์ต่อไปอีกและบุคคลนั้นมิได้คัดค้านปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี อาจสั่งให้สงเคราะห์บุคคลนั้นต่อไปตามความจำเป็นและสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเวลาที่บุคคล นั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

มาตรา ๓๔ ผู้ปกครองหรือญาติของเด็ก อาจนำเด็กไปขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคม

และสวัสดิการหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด หรือที่สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ หรือสถาน พัฒนาและฟื้นฟูของเอกชน เพื่อขอรับการสงเคราะห์ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือ สำนักงานพัฒนา สังคมและสวัสดิการจังหวัด ถ้าเป็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้การ สงเคราะห์ที่เหมาะสมตามมาตรา ๓๓ แต่ในกรณีที่พนักงาน เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถหาวิธีการสงเคราะห์ที่ เหมาะสมกับเด็กตามมาตรา ๓๓ ได้ จะส่งเด็กไปยังสถานแรกรับก่อนก็ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์หรือสถาน พัฒนาและ ฟื้นฟูเด็กของเอกชน ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณา ดำเนินการตามวรรคสองต่อไป

มาตรา ๓๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็น เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ (๑) และ (๒) หรือได้รับแจ้งจากบุคคลตาม มาตรา ๒๙ ให้สอบถาม เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ถ้าเด็กเจ็บป่วยหรือจำเป็นต้องตรวจสุขภาพหรือ เป็นเด็กพิการต้องรีบจัดให้มีการตรวจ รักษาทางร่างกายและจิตใจทันที หากเป็นเด็กที่จำเป็นต้อง ได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ ตามมาตรา ๓๓ และไม่ว่ากรณีใดให้พยายาม ดำเนินการเพื่อให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวโดยเร็ว แต่ หากปรากฏว่าสภาพครอบครัวหรือ สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะที่จะให้เด็กกลับไปอยู่กับครอบครัว และมีเหตุจำเป็นที่ จะต้องให้การคุ้มครอง สวัสดิภาพแก่เด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการคุ้มครอง สวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ก็ได้

มาตรา ๓๖ ในระหว่างที่เด็กได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ (๒) (๔) หรือ(๖) หาก ปรากฏว่า เป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้ปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตาม หมวด ๔ ได้

มาตรา ๓๗ เมื่อสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูได้รับตัวเด็ก ไว้ตาม มาตรา ๓๓ (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพรีบสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็ก และครอบครัว และ เสนอความเห็นเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแต่ละคน พร้อมด้วยประวัติไปยัง ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยมีชักช้า และให้ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่ง การตามความเห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เด็กเข้ารับการ สงเคราะห์โดย ผู้ปกครองไม่ยินยอมตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีที่ผู้ปกครองของเด็กไม่เห็นด้วย กับกำหนดระยะเวลาตาม มาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือกรณีที่ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอรับเด็กไป ปกครองดูแลเองแต่ได้รับการปฏิเสธจาก ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๓๓ วรรคสี่ ผู้ปกครองย่อมมีสิทธินำคดีไปสู่ศาลตามมาตรา ๕ ในเขตท้องที่นั้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ปกครองซึ่งได้รับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแล มีพฤติการณ์น่าเชื่อ ว่าจะให้ การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ ให้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำก็ให้ยื่นคำขอต่อ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการ

จังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนว่าจะไม่กระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการให้การเลี้ยงดู โดยมีขอบแก่เด็กอีกและให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียก ประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี ถ้ากระทำความผิดทัณฑ์บนให้รับเงินประกันเป็นของกองทุน คุ้มครองเด็กตามมาตรา ๖๙

การให้คำแนะนำหรือการเรียกประกันให้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

หมวด ๔

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๐ เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพได้แก่ (๑) เด็กที่ถูกทารุณกรรม (๒) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด

(๓) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดพบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกระทำความทารุณกรรมต่อ เด็กให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพ เด็ก ตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อ ว่ามีการกระทำความทารุณกรรมต่อเด็กในสถานที่ใด ให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็กเพื่อ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๔๑ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง และไม่ ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

มาตรา ๔๒ การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ต้องรีบจัด ให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรต้องสืบเสาะและ พินิจเกี่ยวกับเด็กและ ครอบครัวเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก ก็อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้หรือถ้า จำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตาม มาตรา ๓๓ และถ้าจำเป็นต้องให้การฟื้นฟูสภาพ จิตใจก็ให้รีบส่งเด็กไปยังสถานพัฒนาและฟื้นฟู

การส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามวรรคหนึ่ง ระหว่างการ สืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ให้กระทำได้ไม่เกินเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่มีเหตุ จำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ของเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงาน อัยการจะยื่นคำร้องขอต่อศาลตาม มาตรา ๕ เพื่อมีคำสั่งขยายระยะเวลาออกไปรวมแล้วไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๔๓ กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำความทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการ ฟ้อง คดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณา

คดีนั้น มีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยผู้ขึ้น ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือ ห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าวและจะสั่งให้ผู้ขึ้น ทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาดำเนินคดีได้

หากยังไม่มีมาตรการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการ กระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อ ออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าวโดย กำหนดมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครอง เด็กมิให้ถูกกระทำทารุณกรรมอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ซึ่งเชื่อว่า จะกระทำการทารุณกรรมแก่เด็กมากักขังไว้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรา นี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็น หรือได้รับแจ้งจากผู้พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดให้สอบถามเด็กและ ดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็ก เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่า จำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก โดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและ ฟื้นฟูก็ให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่า เด็ก จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถาน พัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล โดยอาจ แต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘ หรือไม่ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับ ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจจะวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมี ความประพฤติเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไป ปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (๑) ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร
- (๒) ระมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มี เหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง
- (๓) ระมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (๔) ระมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤติเสียหาย (๕) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความ

สนใจของเด็ก

(๖) ชดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก (๗) จัดให้เด็กกระทำการกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้ที่รับเด็กไว้ปกครองดูแลและเลยไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนดของ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ก็ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกลับไปดูแล

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ยี่ห้อเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่าย หรือเสพสุราหรือบุหรี่ยี่ห้อ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูล เกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือ เรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ว่ากล่าวตักเตือนให้ทำ ทนตบ่น หรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับ วิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์และอาจวางข้อ กำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือ หลายข้อตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือวางข้อกำหนดอื่นใด เพื่อแก้ไข หรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดซ้ำอีกก็ได้

หากปรากฏว่าผู้ปกครองของเด็กฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

การว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน และจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ส่งเด็กเข้ารับการ คุ้มครองสวัสดิ ภาพหรือในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ออกข้อกำหนดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือ ทำงานสาธารณประโยชน์ตาม มาตรา ๔๕ หากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลตาม มาตรา ๕ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วัน รับทราบคำสั่ง

มาตรา ๔๗ วิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก นอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้ เป็นไป ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๕

ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๘ ในการดำเนินการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติแก่เด็ก ตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีเหตุสมควรแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อกำกับดูแลเด็กคนใด ก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการ จังหวัด แล้วแต่กรณี ให้แต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมีความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยจะ กำหนดสถานที่อยู่อาศัยของเด็กที่อยู่ใน การ กำกับดูแลของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กด้วยก็ได้

กรณีที่เด็กพ้นจากความปกครองดูแลของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครอง สวัสดิ ภาพ และสถานที่พัฒนาและฟื้นฟูแล้ว ถ้ามีเหตุผลสมควรก็ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพยื่นคำขอ ต่อปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมี ความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้

การแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้มีระยะเวลาคราวละไม่เกินสองปี

มาตรา ๔๙ ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา แนะนำ และตักเตือนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยทางการศึกษา และการประกอบอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๒) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา และแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๓) จัดทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและของผู้ปกครองเสนอต่อ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองสวัสดิภาพ คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กหรือผู้ปกครอง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าวเนื่อง ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วย โดยอนุโลม

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่งข้อมูล ที่เปิดเผย โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

หมวด ๖

สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู

มาตรา ๕๑ ปลัดกระทรวงมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ได้ทั่วราชอาณาจักร และผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และ สถานพัฒนาและฟื้นฟูภายในเขตจังหวัดนั้น หน่วยงานอื่นของรัฐนอกจากที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้อาจจัดตั้งและดำเนินการได้ เฉพาะสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยแจ้งให้ปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีทราบ และให้ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแนะนำ หรือสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับของมาตรา ๕๑ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ต้องขอรับใบอนุญาตต่อ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุ ใบอนุญาตการขอรับใบแทนใบอนุญาตที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด การออกใบแทนใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้เสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓ ให้ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะกรรมการ คณะกรรมการ คຸ້ມຄອງเด็ก
กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคຸ້ມຄອງเด็กจังหวัด กำกับดูแลและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของ
สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคຸ້ມຄອງ สวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูที่อยู่ใน
เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

มาตรา ๕๔ ในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคຸ້ມຄອງสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและ
ฟื้นฟูจะต้องไม่ดำเนินกิจการในลักษณะแสวงหากำไรในทางธุรกิจ และต้องมีผู้ปกครอง สวัสดิภาพเป็นผู้ปกครอง
ดูแลและบังคับบัญชา

การดำเนินงานของสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้ปลัดกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน ผู้ปกครอง
สวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคຸ້ມຄອງสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ตาม
หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับตัวเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคຸ້ມຄອງสวัสดิภาพไว้เพื่อสืบเสาะและพินิจเด็ก
และครอบครัว วินิจฉัยกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการสงเคราะห์หรือคຸ້ມຄອງ สวัสดิภาพแก่เด็กแต่ละคน
ถ้าจำเป็นอาจรับตัวเด็กไว้ปกครองดูแลชั่วคราวได้ไม่เกินสามเดือน

(๒) สืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ
ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือ คຸ້ມຄອງสวัสดิภาพรวมทั้งของ
ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อม ทั้งปวงเกี่ยวกับเด็ก และมูลเหตุที่ทำให้เด็กตกอยู่
ในสภาวะจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือ คຸ້ມຄອງสวัสดิภาพ เพื่อรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) จัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งดำเนินการรักษาเยียวยาแก่เด็กที่อยู่ใน
ความปกครองดูแล

(๔) จัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่ม ให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ และจัดอาหารให้ลูก
อนามัยและเพียงพอแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๕) จัดการศึกษา การกีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล ให้เหมาะสมกับ
วัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๖) จัดส่งเด็กที่ได้ดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ไปยังสถานสงเคราะห์ สถาน พัฒนาและฟื้นฟู
โรงเรียน หรือสถานที่อื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์ หรือคຸ້ມຄອງ สวัสดิภาพเด็กให้เหมาะสมกับวัยและ
สภาพของเด็กแต่ละคน

(๗) มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ อุปการะเลี้ยงดูและถ้า
เห็นสมควรอาจยื่นคำขอให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่ กรณี แต่งตั้งผู้คຸ້ມຄອງสวัสดิภาพแก่
เด็กตามมาตรา ๔๘

(๘) ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง ในกรณีที่ได้จำต้องได้รับ การสงเคราะห์

หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ

ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับต้องดำเนินการให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับ ผู้ปกครองก่อน ส่วนการจัดให้เด็กไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถาน พัฒนาและฟื้นฟู ให้ดำเนินการ เป็นวิธีสุดท้าย

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตและผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์และสถาน คุ้มครองสวัสดิภาพที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นต้องควบคุมดูแลให้มีการรับเด็กที่จำต้องได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพทุกคนไว้อุปการะเลี้ยงดู

มาตรา ๕๘ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์มีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการศึกษา อบรม สั่งสอน และฝึกหัดอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในความปกครอง ดูแลของสถาน สงเคราะห์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

(๒) จัดบริการแนะแนว ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง

(๓) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจาก สถานสงเคราะห์ ไปแล้ว เพื่อเป็นการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่เคยอยู่ในสถาน สงเคราะห์มิให้กลับไปสู่สภาพเดิม การสืบเสาะและพินิจตามมาตรา ๕๖ (๒) ถ้าเป็นกรณี que เด็กถูกส่งมาจากสถานแรกรับซึ่ง มี รายงานการสืบเสาะและพินิจแล้ว อาจงดการสืบเสาะและพินิจก็ได้

มาตรา ๕๙ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๒) จัดการศึกษา อบรม และฝึกอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) แก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายจิตใจ แก่เด็กที่อยู่ใน สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานคุ้มครอง สวัสดิภาพไปแล้ว

มาตรา ๖๐ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟูมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับเด็กที่จำต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายหรือจิตใจไว้ปกครองดูแล

(๒) ทำการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวเพื่อกำหนดแนวทางการ พัฒนาและฟื้นฟู เด็กแต่ละคน

(๓) จัดการศึกษา ฝึกอบรม สั่งสอน บำบัดรักษา แนะแนว และฟื้นฟูสภาพ ร่างกายและจิตใจให้ เหมาะสมแก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ระหว่างการปกครองดูแล

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้เจ้าของ ผู้ปกครองสวัสดิภาพ และผู้ปฏิบัติงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถาน แรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ทำร้าย ร่างกายหรือจิตใจ กักขัง ทอดทิ้ง หรือลงโทษเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลโดยวิธีการรุนแรง ประการอื่น เว้นแต่กระทำเท่าที่สมควรเพื่อ อบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญา

หมวด ๗

การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

มาตรา ๖๓ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้ คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความ รับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔ นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือ สถานศึกษาและ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของ นักเรียนหรือ นักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไป มอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือ ผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตาม ระเบียบที่ รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความ ประพฤติ นักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและ สติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๔

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษากำลัง ศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้ นักเรียนหรือ นักศึกษาฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ อีก

(๕) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล หรือแหล่งที่ ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้

มาตรา ๖๗ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความ

ประพาศของนักเรียนหรือนักศีกษา ใหพนักงนเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานทีหรือ ยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง พนักงนเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อน และให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงนเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘ กองทุนคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๖๘ ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(๔) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดย

นิติกรรมอื่น

(๖) เงินที่รับจากเงินประกันของผู้ปกครองที่ผิดทัณฑ์บนตามมาตรา ๓๙ (๗) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๗๐ เงินและดอกผลที่กองทุนได้รับตามมาตรา ๖๙ ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง เป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๗๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง คณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสามคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงาน ด้านสวัสดิการเด็กอย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการและให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๐^๐ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการ บริหาร

กองทุน และการแต่งตั้งคณะกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (๒) พิจารณานอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดหรือตามคำสั่งศาล

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๔ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการ จัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๕ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน จำนวนห้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง จากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงิน การสวัสดิการเด็ก และการประเมินผล และให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ กับ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๗๖ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามมาตรา ๗๕ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ
- (๓) มีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล

มาตรา ๗๗ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชี ตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปีแล้วทำรายงาน ผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบ วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีเพื่อคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

รายงานผลการสอบบัญชีตามวรรคสองให้รัฐมนตรีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอ ต่อรัฐสภาเพื่อทราบและชี้แจงให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หก เดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดขัดขวางไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือ (๕) หรือไม่ยอม ส่งเอกสารหรือส่งเอกสารโดยรู้ว่าเป็นเอกสารเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียก ให้ส่งตามมาตรา ๓๐ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำ ไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้ให้ถ้อยคำกลับให้ข้อความจริง ในขณะที่การให้ถ้อยคำยังไม่เสร็จสิ้น การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๑ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลในการคุมความประพฤติ ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้าม เข้าใกล้ตัวเด็กตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ ผู้ใดจัดตั้งหรือดำเนินกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถาน คุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูตามมาตรา ๕๒ โดยมีได้รับ ใบอนุญาตหรือใบอนุญาตลูกเพิกถอน หรือหมดอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับถ้าผู้ฝ่าฝืน บทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ยื่นคำขออนุญาต หรือยื่นคำขอต่อใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อ บุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๓ เจ้าของหรือผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ นี้หรือ กฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือนหรือปรับไม่ เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ดำเนินการแก้ไขหรือปฏิบัติตามคำแนะนำของ พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ แล้ว การดำเนินคดีอาญา ต่อบุคคลนั้นให้เป็นอัน ระงับไป

มาตรา ๘๔ ผู้ใดกระทำการเป็นผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาน คุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูโดยมิได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๕๕ ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้ นักเรียนหรือ นักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๖๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือ ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๗ ให้สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก ของหน่วยราชการ หรือของเอกชนที่ได้รับอนุญาต ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ดำเนินกิจการอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๘ บรรดา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัย อำนาจตาม ความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้คงใช้บังคับ ต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับมาเป็นเวลานานสาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับ วิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม ปัจจุบัน สมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการ ปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็ก ได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อัน เป็นการส่งเสริมความ มั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการ ส่งเสริมความร่วมมือ ในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชาอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข

กระบวนการหล่อหลอมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

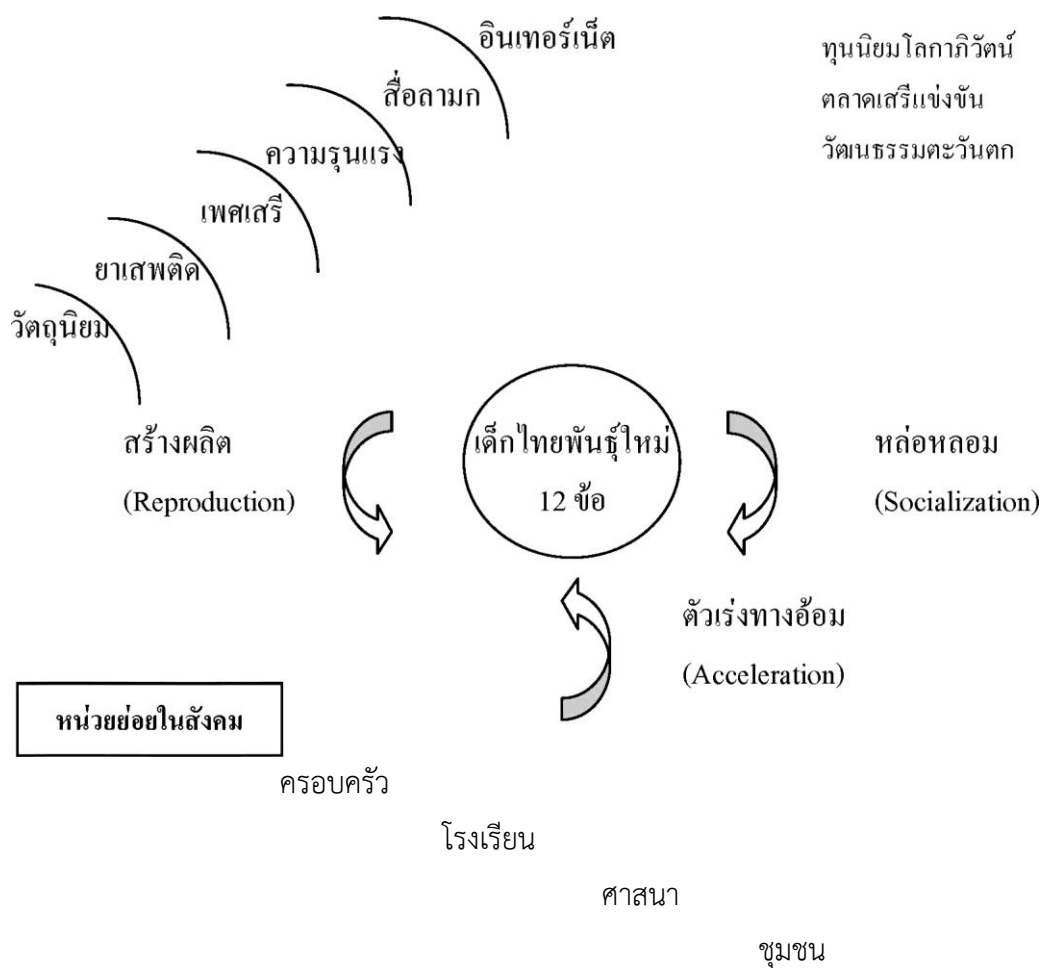
- โครงสร้างหลัก ชั้นเปลือกของสังคม หน่วยย่อยต่างๆ สร้างและหล่อหลอมเด็กรุ่นใหม่
- คุณลักษณะของเด็กไทยที่ไม่พึงประสงค์

กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กและเยาวชน

1. โครงสร้างหลัก ชั้นเปลือกของสังคม หน่วยย่อยต่าง ๆ สร้างและหล่อหลอมเด็กรุ่นใหม่

ความมั่งคั่งและคุณค่าของสังคมไทยและตัวเด็กไทยจำนวนมากเริ่มฝูกร้อน หมดความหมาย และกำลังถูกสังคมแบบใหม่ (Post-Modernization) และยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทุนนิยม สมัยใหม่ วัฒนธรรม ร้อนแรง การแข่งขันในระบบตลาดที่มุ่งผลกำไรเป็นประโยชน์สูงสุด มนุษย์ เป็นผู้ผลิต ผู้รับบริการต้องเห็นแค่ตัว ทรัพยากรเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกของมนุษย์ ทุกหน่วยของสังคมมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันและทำให้ สังคมเกิดกลุ่มคนที่มีฐานะ ชนชั้น รายได้ จากระบบการศึกษาที่สูงต่ำ จากการลงทุนมากน้อยแตกต่างกัน การชี้ ฐานะทางสังคมล้วนดู ปัจจัย มูลค่าทางวัตถุที่เชื่อมโยงกับชีวิตความเป็นอยู่ รสนิยม ตำแหน่งทางสังคมที่มีอยู่ ลักษณะงาน รายได้ ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ การใช้เวลาว่าง และอื่นๆ สังคมสมัยใหม่ และโลกาภิวัตน์ได้เป็นแหล่งหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและจิตวิญญาณใหม่กับเด็กไทยมายาวนาน ไม่น้อยกว่า 20 ปีที่ผ่านมา และยิ่งรุนแรงหนักขึ้นในระยะหลังที่ประเทศไทยเผชิญปัญหาวิกฤติ ทางเศรษฐกิจนับแต่ปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมา

แผนผังที่ 1 แสดงกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กและเยาวชน ชั้นเปลือกของสังคม ระบบโครงสร้างหลัก

ถ้าเรามองสังคมไทยที่ล้อมรอบตัวเด็กอุปมาอุปไมย (Metaphor) เสมือนหัวหอมใหญ่ที่เป็นชั้น ห่อหุ้มตัวตนของเด็กไทยที่อยู่ข้างในสุดเราจะพบว่าเด็กไทยของเรากำลังถูกสร้างและหล่อหลอมให้เข้าสู่เส้นทางที่เสี่ยงและอันตรายอย่างยิ่ง บนเส้นเลือดใหญ่ของการผลิตคนไทยพันธุ์ใหม่ยุคทุนนิยม โลกาภิวัตน์ วัตถุนิยม เพศเสรี ยาเสพติด กำลังกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐานของเด็กไทยเข้าไปทุกที เส้นทางกลายเป็นยูวอชาฎาคร่งง่าย และหลากหลายขึ้นมีเชื่อมโยงกันในหลายมิติที่มีอยู่ในเด็กแต่ละคน เพื่อให้เห็นสังคมไทยที่ซับซ้อนและล้อมรอบตัวเด็กกว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุสำคัญที่เป็นแหล่งสร้าง (Reproduction) เด็กไทยใกล้เป็นโจรมากขึ้น

1) มีดังต่อไปนี้วัตถุนิยม นับเนื่องติดต่อกันมากกว่า 30 ปีเศษที่เราส่งเสริมให้คนไทยเป็นผู้บริโภค นิยมการใช้จ่ายสิ่งของ การยึดติดสินค้าราคาแพงมีเยื่อหุ้ม ค่านิยมวัตถุนิยมค่านิยมทางสังคมและ ชนชั้นจากราคาและมูลค่า สิ่งของที่ใช้วัตถุนิยมเป็นเส้นเลือดใหญ่ของเด็กและเยาวชนที่ยึดติดจนกลายเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิต

2) ยาเสพติด ในสังคมไทยการระบาดของยาบ้า ยาเลิฟ ยาอี เกิดขึ้นมา 7-8 ปีแล้ว และ ระบาดเข้าสู่ชุมชน บ้านและโรงเรียนแบบทะลักปีละไม่น้อยกว่า 700-800 ล้านเม็ด ในกลุ่มเด็กอายุ ตั้งแต่ 7-20 ปี มีเด็กและเยาวชนไทย 2-3 ล้านคนที่อยู่ในขบวนการค้ายาเสพติดและจะมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในบทบาทเหยื่อ เครื่องมือ ระบบตลาดและการพนันผิดของผู้ค้ารายใหญ่ สังคมไทยจะ อ่อนแอและจะไม่มีความมั่นคงของประเทศ นี่คือนัยอันตรายที่น่ากลัวที่สุดของสังคมไทยขณะนี้

เพศเสรี ในเด็กวัยใสมัธยมศึกษาตอนต้นอายุระหว่าง 13-16 ปี สังคมที่มีคูรักร มีเพศสัมพันธ์ เปลี่ยนคู่นอน ชายบริการทางเพศแบบแอบแฝงปนสนุกกำลังระบาดหนักในสังคม วัยรุ่นเด็กชายหญิง เด็กเรียนรู้จากสื่อลามก หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น อินเทอร์เน็ต คาเฟ่ ซีดีที่ขายกัน เกล็ดในเมืองและราคาถูก และยังเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตภาพโป๊เปลือยได้ตลอดเวลา เด็กดูไป ทดลองไป แลกเปลี่ยนประสบการณ์จนเป็นค่านิยมใหม่ ถ้าใครไม่เคยดูหนังเซ็กซี่ ไม่ทดลองมีเพศสัมพันธ์จะเข้าสังคมสมัยใหม่ในกลุ่มเพื่อนไม่ได้เลย

ความรุนแรงในพฤติกรรมและอารมณ์ เนื่องจากเด็กสั่งสมความรุนแรงมาจาก ระบบครอบครัวที่มีพ่อในฐานะอำนาจนิยม และโรงเรียนในบทบาทการแข่งขัน การสอบ ความเครียดกังวลที่ได้รับจากระบบหลักสูตร การศึกษา การรับซ้ำซากจากสื่อโฆษณาที่แฝงเรื้อรัง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ความแปลกที่มากับความคิดแบบหลุดโลก เรื่องเพศที่รับรู้ ล้วนสะท้อนการทุบตี การใช้กำลัง ความวิตถารในอารมณ์ ในทางตรงกันข้ามเด็กไทยจำนวนหนึ่ง เปราะบาง สู้อีกแห่งการพ่ายแพ้ไม่ได้ ผิดหวังรุนแรง ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลซึ่งเด็กไทยที่อ่อนแอเปราะบาง สู้อีกแห่งการพ่ายแพ้ไม่ได้ ผิดหวังรุนแรง ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลซึ่งเด็กไทยที่อ่อนแอเปราะบาง สู้อีกแห่งการพ่ายแพ้ไม่ได้และอาจจบลงด้วยการฆ่าตัวตายมากขึ้นอินเทอร์เน็ต ช่องว่างระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ในโลกสมัยเก่ากับเด็กไทยพันธุ์ใหม่ โลกยุคสารสนเทศจะมากขึ้นตามลำดับ อินเทอร์เน็ตจะเป็นห้องสมุดโลกที่เด็ก เรียนรู้และรับข่าวสารมากมายได้ตลอดเวลา อินเทอร์เน็ตจะเป็นดาบสองคมเด็กจะใช้ประโยชน์กับ การศึกษา ในขณะที่มีพ่อแม่อยู่ด้วยประมาณร้อยละ 20 นอกจากนั้นเด็กจะใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็น Sex Web cam, Sex Chat, SexPhone, การส่ง e-mail การดูภาพโป๊ลามกอนาจารที่มีกว่าหมื่นเว็บไซต์

ในเบื้องต้นขององค์กรรวมสังคมไทยมีขนาดชั้น 5-6 องค์ประกอบที่รายล้อม หล่อหลอมผลิตและสร้างเด็กไทยให้เติบโตขึ้นกับสังคมที่เสี่ยงและอันตรายยิ่ง การเพิ่มขึ้นและองค์ประกอบจะมากขึ้น หนาขึ้น และยังเร่งให้เด็กหลุดรอดจากปัญหาต่างๆ ได้ยากขึ้นตามลำดับ ไม่ว่างจะเป็น การเล่นเกมพนันบอลซึ่งมีอยู่มากมายเกือบทุกที่

ประเทศ การตั้งกลุ่มแก๊งกวนเมืองสร้างปัญหาใน เขตเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล การขายบริการทางเพศแฝงในครอบครัว นักเรียน นิสิตนักศึกษา การนิยมคลังโคลี่เลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกและญี่ปุ่นมากขึ้น

ในทางตรงกันข้ามหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและล้อมรอบตัวเด็กล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคุณภาพและคุณลักษณะของเด็กไทย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัวที่อยู่ ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ระบบการศึกษาโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเตรียมเด็กในหน้าที่ที่พึงประสงค์ ชุมชนที่รายล้อมโอบอุ้มเด็ก ศาสนา และระบบคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทย สื่อมวลชนที่มีความเป็นพลวัตรสูง ระบบการเมืองที่สามารถกำหนดนโยบายลงสู่สังคมเด็กไทย อย่างง่ายดาย ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนค่านิยมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้จาก สื่อและการลงทุนอย่างท่วมท้นทุกหน่วยและทุกสถาบันที่กล่าวมาแล้วล้วนอยู่ในสภาพอ่อนแอบ้าง เชื่อมโยงกันไม่ได้บ้าง บูรณาการในเชิงความสัมพันธ์ไม่ลงตัว ต่างคนต่างทำแยกส่วนกันไป ตามบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่ไม่มีศักยภาพ ในองค์กรรวมของทุนทางสังคมมากนัก สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เด็กจำนวนไม่น้อยถึงร้อยละ 25-30 จึงอยู่ในภาวะของการสูญเสียอนาคต เสี่ยง ต่อเส้นทางเข้าสู่การเป็นยุวอาชญากร การดำเนินชีวิตที่ปนเปื้อนหมกมุ่นอยู่กับยาเสพติด เพศเสรี ความรุนแรง และสื่อลามกอนาจารจนถอนตัวไม่ขึ้น เมื่อเด็กไทยเป็นผลผลิตที่มาจากสังคมใน ภาพรวมที่ล้วนเสี่ยงและอันตราย การกลับไปสู่การศึกษาในเชิงภาพซ้อน การวิเคราะห์เชื่อมต่อกับสังคมไทยให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น การกลับไปสู่ระบบครอบครัวขยายที่อบอุ่น การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นคุณภาพชีวิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์ชุมชนที่หันกลับมาเข้มแข็งอีกครั้ง ล้วนเป็นเรื่องที่ ยากลำบากยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จุดเริ่มจึงต้อง ทบทวนในสถาบันครอบครัวเสียก่อน เพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์และปัญหาในระดับล่างสุดของสังคมไทยอย่างแท้จริง

2. คุณลักษณะของเด็กไทยที่ไม่พึงประสงค์

เมื่อนำผลการศึกษาวิจัยในเรื่องเด็กไทยพันธุ์ใหม่ มาเป็นแกนหลักอุปมาอุปไมยเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของปัญหาสังคมไทย อันได้แก่ ความเป็นวัตถุนิยม ยาเสพติดที่แพร่หลายและเพศเสรีเชื่อมโยงสัมพันธ์กับผลการศึกษา ขอล้นพบแต่ละด้าน ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กรณีศึกษา ข้อมูลการสำรวจที่เกี่ยวข้อง ภาพชุดของเด็กไทยในอนาคต อันใกล้ นี้ เราจะเห็นคุณลักษณะที่เด่นชัดดังต่อไปนี้

1) ระดับสติปัญญาของเด็กไทย มีแนวโน้มลดต่ำลงจนน่าเป็นห่วงในรายงานการศึกษาและข้อค้นพบของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติและสภาพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ล้วนชี้ตรงกันว่าเด็กเกือบร้อยละ 50 มีความเสี่ยงต่อการมีไอคิวต่ำกว่า 90 ที่ เข้าขั้นมีระดับสติปัญญาทึบ ในข้อเท็จจริง คือในระดับล่างครอบครัวไทยจำนวน ไม่น้อยกำลังสร้างหน่วยใหม่บนความไม่พร้อมแทบทุกด้าน ขัดสนยากจน วุฒิภาวะต่ำและการแยก เด็กจากระบบครอบครัว จำนวนไม่น้อยเป็นครอบครัวที่ขาดความรู้และทักษะการเลี้ยงลูกของ ตนเอง ติดต่อบุตรหลานไม่เข้าใจกับบุตรหลานยากขึ้น การกระตุ้นสติปัญญาด้วยกิจกรรมการ เรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง เด็กถูกปล่อยปละละเลยอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงและอันตรายจนซึมซับ และนำไปสู่การเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว

2) สภาพร่างกายที่อ่อนแอลง ขาดภูมิคุ้มกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เด็กจำนวนไม่น้อยที่ติดยาเสพติด ยาบ้า บุหรี่ สุรา และอื่นๆ การบำบัดรักษาและการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่สามารถเยียวยา และช่วยเหลือเด็กได้ในสถานการณ์ที่เป็นอยู่

3) วุฒิภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรม และการแสดงออกแฝงไปด้วยความก้าวร้าว รุนแรงในการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น สภาวะทางอารมณ์เหล่านี้ถูกกระตุ้น จากสื่อลามกอนาจาร เกมที่รุนแรง การกระตุ้นทางเพศ และอารมณ์ที่แปรปรวนอันเกิดจากการเร้า ความต้องการที่มีมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ในปัจจุบัน

เราสามารถพบเห็นและซื้อสิ่งของที่ไม่ควรแกว้ย และวุฒิภาวะของเด็กในรูปแบบของซีดี หนังสือการ์ตูน นิตยสาร อินเทอร์เน็ต คาเฟ่ แผ่นโฆษณา เป็นต้น

4) เด็กวัยใสที่อ่อนเยาว์แต่กลับเรียนรู้ทางเพศเร็วกว่าวัยที่ควรจะเป็น ในรายงาน การศึกษาและผล การสำรวจของสถาบันการศึกษาหลายแห่งพบว่า เด็กหญิงชายอายุ 10-11 ขวบ บางคนเริ่มเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์ แล้ว เฉลี่ยของเด็กไทยที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีอายุน้อยลง ตามลำดับ ในปัจจุบันเด็กหญิงเฉลี่ย 17 ปี และ เด็กชายอายุ 16 ปี เป็นต้น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันสมควรล้นนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การ ทำแท้ง การขายบริการทางเพศ การ ติดเชื้อ และปัญหาข้อยุ่งยากที่ติดตามมาอีกมากมาย

5) การแสวงหาความรู้ ความสุข และการมีเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ ครอบครัวไทย สถาบันการศึกษามีความตื่นตัวในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ เพื่อหวังให้เด็กและเยาวชนก้าวทันไปกับ กระแสโลกาภิวัตน์ในข้อเท็จจริงคอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในด้านดีเด็กได้มีห้องสมุดโลกที่ สะดวกง่ายต่อการเรียนรู้และหา ข้อมูลที่ทันสมัย อันจักเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า ในทางตรงข้ามข้อเสีย ของอินเทอร์เน็ต มีอยู่มากมายเช่นเดียวกันถ้าไม่รู้จักการป้องกันไว้ก่อน การแชต (Chat) การเปิดเว็บ (Web) ล้วน นำไปสู่การเสี่ยงอันตรายแบบใหม่ อาชญากรรมทางเพศที่ไม่มีตัวตน การหลอกลวง การนำเสนอ ความผิดปกติทางเพศ การคุกคามทางเพศ และอื่นๆ เด็กที่อ่อนแอกว่ารู้ไม่เท่าทันจะกลายเป็นเหยื่อ ทางเพศให้กับผู้รู้ช่องทางและมีความ ชำนาญในเรื่องนี้มากกว่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ

6) วัตถุนิยมเป็นตัวตั้งในการสร้างคุณค่าเชิงปริมาณ เด็กและเยาวชนไทยถูกหล่อหลอม มายาวนานให้ ยึดติดกับบริโภคนิยม สินค้าราคาแพงการเสพและการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย เด็ก ถูกกำหนดพฤติกรรม ระดับ ความสามารถ ความพึงพอใจจากเงื่อนไขและความสำเร็จจากการ เรียนรู้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ การได้รับวัตถุสิ่งของมัก ถูกตีคุณค่าตามราคามากน้อยที่บิดามารดา ผู้ปกครองซื้อและจัดหาให้จนเป็นความเคยชินและติดกับการได้ปรนเปรอ ผลตอบแทนในรูป วัตถุสิ่งของมากกว่าคุณค่าทางด้านจิตใจ ความรัก การดูแลเอาใจใส่ที่เด็กเข้าใจความเป็นรูปธรรม นี้ ได้ยากขึ้นทุกที

7) การให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าส่วนรวม นับเป็นแนวโน้มที่ยังชัดเจนต่อ คุณลักษณะของคน รุ่นใหม่ที่มองตนเองเป็นศูนย์กลางของความสุข พึงพอใจ และการได้รับ ประโยชน์ที่ขาดจิตสำนึก ผลกระทบที่เกิด ขึ้นกับผู้อื่น สังคมโดยส่วนรวม คุณธรรมการเสียสละ เพื่อคนอื่น บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การเป็นอาสาสมัครใน โครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส จางหายไปจากสถาบันการศึกษาแทบทุกแห่ง แต่กลับเห็นเด็กและเยาวชนจำนวน มากสนใจตนเอง เพศตรงข้าม และกลุ่มพรรคพวกเพื่อนฝูงที่สนุกสนาน และดำเนินชีวิตไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ ขยายตัวมากขึ้นในทุกมิติของกิจกรรมทุกอย่างที่มีอยู่

8) เด็กจำนวนไม่น้อยขาดรากเหง้าทางศีลธรรม ศาสนา วัฒนธรรม สูญสิ้นความ ภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย การปฏิเสธวิถีทางศาสนา การห่างไกลจากระเบียบแบบแผนในอดีต ที่ให้ความสำคัญกับระบบคุณค่า ความละเอียดอ่อน ความประณีตของศาสนา ศิลปวัฒนธรรม คตินิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่กลับมีวัฒนธรรม ตะวันตกสอดแทรก เกิดความนิยมคลั่งไคล้ในรูป ของการแต่งกาย ภาษาที่ใช้การดำเนินชีวิตและค่านิยมที่ยึด ติดกับเปลือกวัฒนธรรมภายนอก มากขึ้น จนสูญสิ้นคุณลักษณะของเด็กไทยที่สังคมคาดหวัง

9) เกิดสภาวะความเครียด การกดดันมีการแข่งขัน มีวัฒนธรรมแยกแยะตัวจากคนในครอบครัว อัตราการหย่าร้างในครอบครัวมีอัตราเพิ่มขึ้น การสังสมสภาวะไร้สุขส่วนหนึ่งมาจาก การศึกษาที่เน้นแต่เรื่องการ

ท่องจำ การสอบและการแก่งแย่งแข่งขันกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ให้ได้ ข้อมูลสถิติในเรื่องที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นอัตราการฆ่าตัวตาย ครอบครัวแตกแยกหย่าร้าง เด็กติดยาเสพติด การใช้โทรศัพท์มือถือกับเพื่อนเป็นเวลานาน ล้วนบ่งบอกสภาวะและอาการ เครียดกดดันและไร้สุขของเด็กไทยได้ดีทีเดียว

10) การมองความสำเร็จในเชิงตัวบุคคลมากกว่าความเป็นหลักการและเหตุผล มีความคิดในรูปสำเร็จ การลอกเลียนแบบ โดยขาดการไตร่ตรองรอบคอบ กระบวนการคิดด้วยการใช้ปัญญาผ่านขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์น้อยลงแต่มองที่ปลาย ผลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งมีความแปลกแตกต่างแต่มีได้มาจากจินตนาการและความคิดที่สร้างสรรค์

11) การเล่นพนันบอลจนมีหนี้สินส่งผลเสียต่ออนาคตของเด็กและเยาวชน การขยายตัวของกีฬา บันเทิง และการแอบแฝงเล่นพนันกำลังเป็นที่นิยมเพราะมีทั้งความสนุกสนาน ตื่นเต้น และมีรายได้เสียยิ่งเพิ่มความ เข้มข้นเร้าใจมากยิ่งขึ้น มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยได้เข้าไปสู่วงจรพนันบอลอย่างถอนตัวไม่ขึ้น เป็นหนี้สิน ถูก ขู่ทำร้ายร่างกาย หลบหนีจากครอบครัว และ โรงเรียนจนเสียนาคตไปในที่สุด

12) เด็กทำงานหนักไม่เป็น เด็กจำนวนไม่น้อยเติบโตขึ้นกับความสะดวกสบายในรูปแบบต่าง ๆ นอน หลับในห้องแอร์คอนดิชั่น อาบน้ำอุ่น ดูโทรทัศน์ เล่นอินเทอร์เน็ต เดินเล่น จับจ่ายในห้างสรรพสินค้า ชีวิตส่วนใหญ่มี หน้าที่รับผิดชอบการศึกษาเล่าเรียนด้านเดียว ไม่ต้อง ทำงานหารายได้ หรือแบ่งเบาภาระของครอบครัว ลักษณะ นิสัยบางด้านจึงดูหยาบโหยง ไม่สู้งาน ทำงานหนักไม่เป็น รักความสะดวกสบายแต่ต้องการความก้าวหน้าทั้งในเชิง ฐานะรายได้ และ คุณภาพชีวิตที่ดีกว่า

ภาพชุดคุณลักษณะของเด็กไทย 12 ประการนี้เป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันใกล้ของ สังคมไทย ด้วยปัจจัยข้อมูล การศึกษา ดัชนีบ่งชี้ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจที่ เป็นปัจจุบันล้วนระบุถึงความ เสี่ยงและความเป็นไปได้ของคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เด็กหลายคน อาจมีคุณลักษณะดังกล่าวหลายข้อหรือไม่มี เลยก็เป็นได้ หรือมีเพียงบางข้อแต่อาจลดหรือเพิ่มขึ้น ได้เช่นเดียวกัน ในข้อสรุปเบื้องต้นทุนทางสังคมไม่ว่าจะเป็น หน่วยทางครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ศาสนา สถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ล้วนอยู่ในภาวะอ่อนแอ ผุพัง บอบช้ำ ลดลงและข้อสำคัญ ยิ่งคือการแยกส่วนกันทำหน้าที่ ขาดการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ ไม่มีศักยภาพ ในองค์กรรวมทั้ง ดูแลเชิงคุณภาพได้มากนัก ในทางตรงกันข้ามองค์กรทางอาชญากรรม สิ่งแวดล้อม ชั่วร้ายอันตรายกลับขยาย ตัวอย่างรวดเร็ว เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย มีอำนาจในทางการเมืองและผ่าน กลไกรัฐมากยิ่งขึ้น ประสานกันเป็นธุรกิจ ขนาดใหญ่ที่หลากหลายซับซ้อน แต่มุ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนเป็นหลัก มีทั้งอิทธิพล การครอบงำ การให้ ความหมายและคำตอบได้ดีกว่าสถาบัน ทางสังคมที่แทบหมดหนทางในการป้องกันบุตรหลานของตนเอง หาก สังคมไทยยังคงปล่อยปละ ละเลย ไม่คิดร่วมมือช่วยเหลือกัน มิติสังคมสิ่งแวดล้อมที่เป็นด้านลบอันตรายจะค่อยๆ หล่อหลอมและสร้างเด็กไทยให้มีคุณลักษณะทั้ง 12 ประการที่กล่าวมาให้เพิ่มขึ้นจนยากแก่การแก้ไขเยียวยาให้กลับ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าได้

การจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน

การบริหารและการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐาน ดัชนีบ่งชี้ จุดเด่น และจุดด้อย ของตนเอง เพื่อนำไป พิจารณาถึงระดับคุณภาพ ความน่าจะเป็น และการเตรียมองค์กรของตนเองให้มีการพัฒนา มากยิ่งขึ้น การจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน และดัชนีบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจะทำให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องได้มีการเตรียมการ การกำหนดกรอบการทำงาน เป้าหมายที่เข้าใจตรงกัน และการดำเนินการกิจต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ตามภารกิจที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางของการสร้าง นักการเมืองท้องถิ่นรุ่นใหม่ ที่เข้ามามีส่วนร่วมการเรียนรู้และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแต่เยาว์วัย ดังหลักเกณฑ์และดัชนีบ่งชี้ที่ต้องสำรวจตรวจสอบ และชี้ชัดถึงสิ่งที่มีอยู่จริงในแต่ละองค์กร

เมื่อได้ข้อมูลครบทุกด้านแล้ว การคิดคำนวณพื้นฐานจะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง รู้ถึงสภาพข้อเท็จจริง ข้อดีข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุง การจัดทำแผนดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกรอบมาตรฐานดัชนีบ่งชี้ที่ระบุถึงข้อแตกต่างที่มีอยู่ได้ อันจะส่งผลให้เกิดการผลักดันทางเลือกที่หลากหลาย การทุ่มเทพยายามและอื่นๆ จนในที่สุดชุมชนจะมีระบบการบริหารส่วนตำบลบ้านแหงที่พึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดไป